

ҰЛТТЫҚ ҰЛАН - ел айбыны

БҰРКИТ

№ 1 (91)
2023 жыл

Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланының журналы
Журнал Национальной гвардии Республики Казахстан

БҰЛ САҢДА:

4 МИНИСТР ВНУТРЕННИХ ДЕЛ ОЗНАКОМИЛСЯ С НОВОЙ ТЕХНИКОЙ И ВООРУЖЕНИЕМ НАЦИОНАЛЬНОЙ ГВАРДИИ

14 АСТАНАДА ҚР ҰЛТТЫҚ ҰЛАНЫҢ БАСШЫЛЫҚ ҚҰРАМЫ ЖЕДЕЛ ДАЙЫНДЫҚТАН ӨТТІ

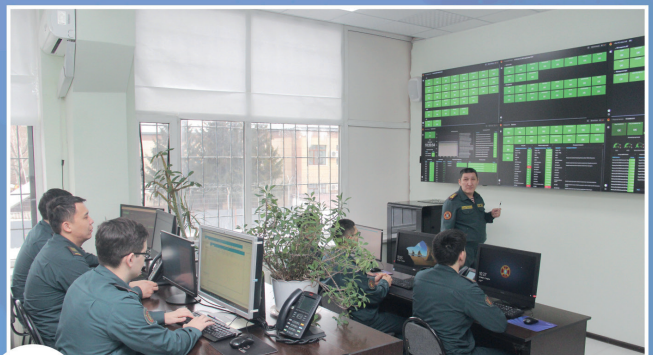
18 ГУМАНИТАРЛЫҚ ЖҮКТЕРДІ ТАСЫМАЛДАҒАН ҰЛАНДЫҚ ҰШҚЫШТАР МАРАПАТТАЛДЫ

20 В ДУХЕ ТЕСНОГО СОТРУДНИЧЕСТВА

22 БЕЗ ТЫЛА НЕТ ПОБЕДЫ

28 ТЕХНОЛОГИЧНЫЕ ВОЙСКА - 40 ЛЕТ НА СТРАЖЕ

38 ВОЛЕЙБОЛДАН ТУРНИР ӨТТІ

1 (91) 2023 жыл

Алғашқы нөмірі 2005 жылы жарық көрді.
Журнал екі айда бір рет шығады.

“Ұлттық ұлан жаршысы” оқу-әдістемелік жинағы – журналдың қосымшасы болып табылады.

МЕНШІК ИЕСІ:

Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланының Бас қолбасшылығы.

Бас редактор:

Ерболат Сұлтанов

Редакция алқасы:

Үмбетов Қ.Ж., Тоқышев Қ.Ж.,
Крамар А.А., Сұлтанов Е.М.,
Қожахметов Қ.Ә., Сиярбаев А.М.,
Сейітов Д.Б., Қайыркенов Р. Р.

Көркемдік дизайн және беттеу:

Дәуренбеков Р.М.

Фототілші:

Парпура М.А.

Материалдарды көшіріп басқан кезде журналға сілтеме көрсетілуі тиіс.

Редакция жариялануға жолданған материалдарды қысқартуға, автор көзқарасын сақтай отырып, әдеби-көркем тұрғыдан өңдеуге құқылы. Қолжазбалар таратылмайды және қайтарылмайды. Фактілердің растығына және кейіпкерлердің аты-жөндерінің дұрыстығына, құпиялардың сақталуына – мақала авторы, баспа өнімінің сапасына – баспахана жауапты. Оқырмандармен байланыс тек журнал беттері арқылы жүргізіледі.

Басылымға Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрлігінің 23.01.2015 жылғы № 15076-Ж бұқаралық-ақпарат құралдары есебіне алу туралы куәлігі берілді.

Редакция мекен-жайы: 010000

Астана қ., Жангелдин к., 2

тел.: 8 (7172) 39-18-16, 72-40-30

«МЕДИАТУР» қоғамдық бірлестігі баспаханасында басылды. Астана қ., А. Иманова көшесі, 19

Теруге 06.04.2023 ж. берілді.

Баспаға 23.06.2023 ж. жіберілді.

Қағаз форматы – А4

Таралымы 1500 дана

Тапсырыс № 001

Мазмұны

4

Министр внутренних дел ознакомился с новой техникой и вооружением Национальной гвардии
Егор БОНК

6

«Әрқашан сын-қатерлерге дайын болуымыз керек»
Жұлдыз ТОЙБЕК

12

Елордада ҚР Ұлттық ұланы күніне орай
Гала-концерт өтті
Шұғыла ТҰРЛЫБЕК

14

Астанада ҚР Ұлттық ұланының Басшылық құрамы жедел дайындықтан өтті
Ерболат СҰЛТАНОВ

18

Гуманитарлық жүктерді тасымалдаған ұландық ұшқыштар марапатталды
Дарын СЕЙІТОВ

20

В духе тесного сотрудничества
Дарын СЕЙТОВ

22

Без тыла нет победы
Руслан КАЙЫРКЕНОВ

28

Технологичные войска - 40 лет на страже
Руслан КАЙЫРКЕНОВ

31

«Отансүйгіштік – отбасынан басталады»
Ерболат СҰЛТАНОВ

35

Позывной «ГОЛУБЬ»...
Алияр ДҮЙСЕНБАЙ

38

Волейболдан турнир өтті
Ерболат СҰЛТАНОВ

МИНИСТР ВНУТРЕННИХ ДЕЛ ОЗНАКОМИЛСЯ С НОВОЙ ТЕХНИКОЙ И ВООРУЖЕНИЕМ НАЦИОНАЛЬНОЙ ГВАРДИИ

В Астане министр внутренних дел генерал-полковник Марат Ахметжанов посетил воинскую часть 5573 Национальной гвардии. В ходе визита Глава ведомства ознакомился с новыми образцами техники и вооружения.

Марат Ахметжанов ознакомился с выставкой техники и вооружения, а также с состоянием жилой и служебной инфраструктуры воинской части.

Обращаясь к личному составу, он подчеркнул, что Национальная гвардия выполняет важнейшие задачи по поддержанию стабильности в стране, обеспечению безопасности граждан и общества. Министр отметил, что Глава государства дал высокую оценку деятельности военнослужащих Национальной гвардии.

- Национальная гвардия является основной силовой составляющей органов правопорядка и играет важную роль в системе общественной безопасности. Январские события определили необходимость внесения корректив в нашу работу. Были

извлечены серьезные уроки и сделаны соответствующие выводы. Переработаны специальные оперативные планы, пересмотрен алгоритм действий государственных органов при угрозах общественной и национальной безопасности. Усилена ответственность региональных штабов в предкризисный период. Январские события как для органов внутренних дел, так и для подразделений Национальной гвардии послужили своего рода «экзаменом». Но несмотря на все сложности, сотрудники органов внутренних дел достойно выполнили поставленные служебно-боевые задачи по обеспечению безопасности, - сказал глава МВД.

Кроме того, Марат Ахметжанов озвучил важнейшие цели на пред-

стоящий период с учетом поставленных задач Главой государства по количественному и качественному укреплению Национальной гвардии. В своем обращении он обозначил необходимость соответствующих корректировок в служебно-боевую деятельность.

- С учётом опыта событий трагического января способы действий по уточнённым алгоритмам в кризисных ситуациях, обеспечение правового режима во время режима чрезвычайного положения апробированы во время межведомственных учениях «Батыл Тойтарыс – 2022», «Алан-2022» и «Бекет – 2022», а также в 150 оперативных тактических учениях со взаимодействующими органами по специальным оперативным планам.

Основная доля денежных средств, выделяемая на реализацию Послания Главы государства по поэтапному увеличению дополнительной штатной численности войск и их

оснащению, а ежегодные лимиты по текущему содержанию Национальной гвардии остаются на уровне 2015 года. В результате систематического недофинансирования низкие показатели укомплектованности материально-техническими средствами существенно влияют на эффективность и качество выполняемых поставленных задач боевой службы и применения при кризисных ситуациях и снижения показателей боевой готовности.

Однако, с 1 апреля численность подразделений специального назначения «Бүркіт» увеличена на 323 единицы и составляет 1076 единиц. На сегодняшний день укомплектованность подразделений составляет 95%. Сформировано 5 отрядов в городах Тараз, Талдыкорган, Костанай, Кокшетау, Семей и одна группа – в городе Жанаозен. Две группы реорганизованы в отряды в городах Актау и Кызылорда. При этом денежное довольствие военнослужащих спецподразделений «Бүркіт» увеличено на 20%. С 1 июля на базе воинской части 5571 были сформированы 3 батальона численностью 1054 единицы, в результате чего полк оперативного назначения реорганизован в бригаду численностью 2500 человек.

Принимаемые меры позволят увеличить выход военнослужащих на охрану общественного порядка в два раза. Поднять уровень боеспособности подразделений по задачам в кризисных ситуациях и на особый период. Увеличить маневренность войск при необходимости переброски их на определённые направления. Провести поэтапное переоснащение на новые образцы техники и вооруже-

ния, а также специальных средств, отвечающих современным требованиям унификации, необходимых для выполнения реальных боевых задач. Поднять моральный дух войск, направленный на добросовестное выполнение воинского долга, - отметил заместитель министра внутренних дел – Главнокомандующий Национальной гвардией генерал-майор Еркин Ботаканов.

Напомним, что дальнейшее развитие Национальной гвардии на 2026-2030 годы в рамках реализации концепции развития вооруженных сил, других войск и воинских формирований, предусматривает формирование командования силами специального назначения «Бүркіт», строительство региональных складов ГСМ, вооружения и боеприпасов в городах Семей, Караганда, Актөбе, Шымкент. Создание университета общественной безопасности министерства внутренних дел РК в городе Астана, а также рассмотрение воз-

можности выделения дополнительной потребности денежных средств на социальные расходы, развитие инфраструктуры и материально-технического оснащения.

- Благодаря плодотворному сотрудничеству с отечественными предприятиями в рамках государственного оборонного заказа и государственных закупок было приобретено более 150 единиц военной специальной техники, в том числе 27 броневедомостей. Также были приобретены боеприпасы к вооружению, совершенная оптика, средства индивидуальной защиты активной обороны, спецсредства раздражающего действия, средства связи и имущество тыла, что в целом существенно повысило эффективность и качество всестороннего обеспечения служебно-боевой деятельности войск. Помимо этого в городе Курчатов завершено строительство нового типа казармы и столовой в рамках программы глобальной ядерной безопасности с привлечением иностранного капитала компании из США., - добавил генерал-майор Еркин Ботаканов.

В завершении встречи главный полицейский страны поблагодарил личный состав Национальной гвардии за верность долгу и присяге.

В свою очередь генерал-майор Еркин Ботаканов заверил, что все задачи по выполнению требований Президента страны и Министра внутренних дел в сфере обеспечения внутренней безопасности общества и государства будут и впредь выполняться на высоком уровне.

**Лейтенант
Егор БОНК**

«ӘРҚАШАН СЫН-ҚАТЕРЛЕРГЕ ДАЙЫН БОЛУЫМЫЗ КЕРЕК»

Оқырман назарына ҚР Ішкі істер министрінің орынбасары – Ұлттық ұланның Бас қолбасшысы, генерал-майор Еркін Ботақановпен сұхбатты ұсынып отырмыз.

– Ұлттық ұланға жүктелген міндет – қоғамдық тәртіпті қамтамасыз ету, мемлекеттік нысандардың қауіпсіздігі, арнаулы жүктердің қорғалуы, қарулы қақтығыстарды болдырмау. ҚР Ұлттық ұланда отыз жылдың аясында нендей жұмыстар атқарылуда?

– Тәуелсіз Қазақстанның дамуындағы ең күрделі жыл артта қалды. Өткен жыл құқық тәртібі әскерлері үшін мерейтойлық жыл ғана емес, Қаңтар оқиғасына байланысты ел тарихындағы және Ұлттық ұланды ең қиын жыл болды. Ұлттық ұлан отыз жылдық межеден өтті. Осы жылдар ішінде Ішкі әскерлердің қалыптасуынан Ұлттық ұланның қазіргі деңгейіне дейін жету үшін бірнеше кезең артта қалды. Әскери қалашықтардың инфрақұрылымы жақсарды, жаңа әскери бөлімдер құрылды, көптеген әлеуметтік мәселелер шешілді. Өзгерістер тәрбиеден тылға, жауынгерлік қызмет пен дайын

ындықтан техника мен қару-жаракқа дейінгі барлық салаларда болды. Қызметтік-жауынгерлік міндеттер ауқымы кеңейіп, әскерлердің барлық қажетті құқықтық негізі құрылды. Ұйымдық-штаттық құрылымдарды ұтымды оңтайландыру өтті. Кадрлық және әскери бөлімдерді материалдық-техникалық қамтамасыз ету мәселелері шешілді. Төрт өңірлік – «Оңтүстік», «Орталық», «Батыс» және «Шығыс» қолбасшылықтары құрылды, тиісінше тікелей бағыныстағы әскери бөлімдер де ұйымдастырылды. Қазір әскерлерді дамытудың маңызды кезеңі. 2014 жылы Ішкі әскерлер Ұлттық ұланға айналды, сондай-ақ табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар қаупі туындауы кезінде әскерлердің іс-қимылдарын үйлестіру және басқару бойынша жаңа міндеттер енгізілді. Бұдан басқа 2015 жылғы 10 қаңтарда «Қазақстан Республикасының Ұлттық ұланы туралы» жаңа заң қабылданып, мемлекеттік шекараны қорғау кезінде ҰҚК Шекара қызметіне жәрдем көрсету жөніндегі міндеттер айқындалды. Қорғаныс министрлігімен бірлесіп, соғыс уақытында елдің аумақтық қорғаныс жүйесіндегі жеке-леген міндеттер нақтыланды. Осылайша, құқықтық тәртіп әскерлері дамуының 30 жылында өткен кезеңдерді қысқаша сипаттауға болады.

– Қаңтар айының басында Отанымыз өзінің тәуелсіз даму тарихында еліміздің Конституциялық жүйесі мен егемендігіне қауіп төнген ең күрделі сәттерді бастан өткерді? Бұл оқиға барлық мемлекеттік органдар мен қоғамдық институттар, соның ішінде Ұлттық ұлан үшін де үлкен сынақ болды.

– Ел Президенті – Қарулы Күштердің Жоғарғы Бас Қолбасшысы Қасым-Жомарт Тоқаев Парламент палаталарының бірлескен отырысында сөз сөйлеп, қаңтар айындағы қайғылы оқиғаларға шынайы және жан-жақты баға берді. Жаңа Қазақстанды құру бойынша елдің одан әрі дамуы-

ның тұжырымдамалық және тәжірибелік жолдарын баяндады. Ұлттық ұлан жеке құрамының іс-әрекеттеріне жоғары баға берілді. Жақында Алматыда Қаңтар оқиғаларының құрбандарына арналған мемориалдың ашылуында Мемлекет басшысы сол қайғылы күндерде мыңдаған отандастарымыз – еріктілер, дәрігерлер, полицейлер және қоғамға бейжай қарамайтын адамдардың шынайы батылдық пен жоғары азаматтық жауапкершілік танытқанын атап өтті: «Олардың көпшілігі бүгінгі рәсімге қатысуда. Біз әрқашан қайғылы Қаңтардың құрбандары мен шынайы кейіпкерлерін еске аламыз. Ұлт ретінде біз осы қасіреттен сабақ алуымыз керек. Құқық қорғау және арнайы органдар орасан зор жұмыс жүргізді», – деді.

Біз екі сарбаздан – қатардағы Мадияр Қайсаров пен Айбат Амановтан айырылдық. Жаужүрек жауынгерлердің есімдері «Оңтүстік» өңірлік қолбасшылығы 5514 және 5547 әскери бөлімдерінің тізіміне енгізілген. Олар біздің жүрегімізде мәңгі сақталады.

– Қасіретті қаңтардан қандай сабақ алдыңыздар?

– Осы оқиғада осал тұстарымыз байқалды. Дағдарыс жағдайында жеке құрамның іс-әрекеттерін жетілдірудегі және басқа күш-құрылымдарымен өзара әрекеттесудегі, сондай-ақ әскерлердің материалдық-техникалық жабдықтауындағы кемшіліктер көрінді. Жеке құраммен тәрбие және идеологиялық жұмысты күшейту, олардың жауынгерлік рухын нығайту мәселелері де алға шықты. Сондықтан ел Үкіметі мен ҚР Ішкі істер министрі алға қойған міндеттер аясында Ұлттық ұланды дамытудың 2022-2025 жылдарға арналған кешенді жоспары бекітілді. Мемлекет басшысы айтқандай, «әрқашан сын-қатерлерге дайын болуымыз керек». Сондықтан құрылымдарды нығайтуды қолға алып, арнайы және жедел мақсат-

тағы жаңа бөлімшелер құра бастадық. Біз әрбір өңірдегі бөлімшелерді тиісті инфрақұрылым, көлікпен және материалдық-техникамен қамтамасыз етуде қажетті деңгейге жеткізуді жоспарлап отырмыз. Әскери көліктік және армиялық авиацияны дамыту, автобронетанк техникасының заманауи үлгілерімен жарактандыру, авиациялық базаны қалыптастыру жөніндегі іс-шаралар іске асырылуда. Ұлттық ұланның Әскери институтына академия мәртебесін беру және магистратура бағдарламасы бойынша офицерлерді жоғары оқу орнынан кейінгі даярлау үшін факультет ашу әскерлер үшін маңызды оқиғаның бірі болмақ. Біздің бүгінгі және болашақтағы міндетіміз – әскери қалашықтар салу, тұрақты жауынгерлік әзірлікті қолдай отырып, Алматы, Ақтөбе, Түркістан, Жезқазған, Павлодар және Қостанай сияқты қалаларда қоғамдық қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі міндеттерді шешуге қабілетті бөлімшелерді қалыптастыру. Ел Президентінің тапсырмасын орындау мақсатында өткен жылы полктер базасында Астана, Алматы және Ақтөбе қалаларында құрамалар құрылып, Павлодардағы жедел мақсаттағы батальон полк болып қайта құрылды. Жедел мақсаттағы әскери бөлімдерді ірілендіру биыл жалғасын табады. Академияның материалдық-техникалық базасын, Алматы облысындағы жа-

уынгерлік және әдістемелік даярлау орталығын, Түркістан облысындағы таулы оқу орталығын және Шығыс Қазақстан облысындағы дағдарысқа қарсы оқу орталығын даярлаудың және жетілдірудің жаңа бағдарламалары енгізілуде. Жетілдіру мақсатында біз Қаракемер кентіндегі оқу құрамасын әскери колледжге айналдыруды жоспарлап отырмыз. Бұл ең алдымен, әскери қызметтің беделін арттыру үшін жасалады, осылай әскерде мамандық алған сарбаз азаматтық секторда сұранысқа ие болады. Бұдан басқа әскери қызметшілердің моральдық рухын нығайту, жеке құраммен тәрбие және идеологиялық жұмысты күшейту бойынша үлкен жұмыс жүргізілуде. Ақпараттық-насихаттау жұмыстарын тиімді жүргізуге, жауынгерлерді деструктивті күштер тарапынан жағымсыз ақпараттық психологиялық әсерден қорғауға және қарсы насихат жүргізуге мүмкіндік беретін әскери-саяси жұмыстың жаңа Тұжырымдамасы қабылданды.

– Құқықтық тәртіп әскерлері дағдарыс жағдайында заңнамамен жүктелген міндеттерін қалай орындады?

– Күрделі метеожағдайлар кезінде Ұлттық ұлан бөлімшелері өзара іс-қимыл жасайтын органдармен бірлесіп, Маңғыстау облысының Жаңаөзен қаласында су басу жағдайында, Ақмола облысының Қызылсу-

ат кентінде жолаушылар мен техниканы қар құрсауынан эвакуациялау кезінде авариялық-құтқару іс-шараларына белсенді қатысты. 4-8 қыркүйек аралығында «Орталық» өңірлік қолбасшылығына қарасты 5510, 6697 әскери бөлімдерінің жеке құрамы әскери жедел резервтер құрамында Қостанай облысы, Әуликөл ауданының аумағында өрт ошақтарының зардаптарын жоюға ТЖ қызметкерлерімен бірге қатысып, оған барлығы 400 әскери қызметші тартылды. Ал қазан айының басында 5518 әскери бөлімінің жеке құрамы Шығыс Қазақстан облысының Себрянск, Жаңа Соғра кенттерінде өрт болған кезде халыққа көмек қолын созды. Сонымен қатар Ұлттық ұлан жауынгерлері полициямен бірге әлемдік діндер лидерлерінің съезін, Азиядағы өзара іс-қимыл және сенім шаралары жөніндегі кеңестің саммитін, Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығы мемлекеттері басшыларының кеңесін, Орталық Азия мемлекеттері басшыларының және Еуропалық Кеңес Президентімен кездесуін және Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығы үкімет басшылары кеңесінің отырысын өткізу кезеңінде қызмет атқарудың күшейтілген нұсқасында қоғамдық тәртіпті қамтамасыз етті.

– Ұландықтардың жауынгерлік қызмет міндеттерін орындауда жауапкершілігі қандай?

– Арнайы әскери бөлімдер

маңызды мемлекеттік нысандарды күзету бойынша жауынгерлік қызметтің 5798 міндетін, арнайы жүктерді күзету бойынша 14 міндетін орындады. Нысандардың бақылау-өткізу пункттерінде 597 өткізу режимін бұзушы ұсталды, олардан аудио-бейнетіркеу және ақпарат тасығыш функциясы бар 90 бірлік аппаратура алынды. Жалпы сомасы алты миллион теңгеден астам тауарлық-материалдық құндылықтарды ұрлаудың алдын алды. Қоғамдық тәртіпті қорғау кезеңінде патрульдік-бекеттік қызметтің 3692 міндеті орындалды. 164-тапсырма дағдарыс жағдайында және төтенше жағдай кезінде, 784-і қоғамдық-саяси және басқа да бұқаралық іс-шараларды қамтамасыз ету кезінде орындалды. Ұлттық ұланның әскери жасақтарымен 29 мыңнан астам құқық бұзушы ұсталып, ішкі істер органдарына жеткізілді. Мемлекет кірісіне 43 миллион теңгеден астам айыппұл өндірілді, 81 бірлік суық, атыс және травматикалық қару тәркіленді. Жалпы салмағы бір келіге дейін есірткіні алудың 75 дерегі тіркелді. Бұдан басқа қызметтік иттердің көмегімен,

қылмыс жасау белгілері бар 47 құқық бұзушы ұсталды. 10 келіден астам есірткі құралдары тәркіленді, екі миллион теңгеден астам сомаға ұрланған мүлік, үш бірлік атыс, травматикалық және суық қару, 10 бірлік граната, 35 бірлік 5,45 және 7,62 миллиметр оқ-дәрі табылды. Қылмыстық-атқару жүйесі мекемелерін күзету жөніндегі қарауылдар сотталғандардың ішкі тыйым салынған аймаққа кіруінің үш жағдайына, тыйым салынған аймақтарға заңсыз заттарды лақтыруға тырысқан 153 адамның әрекетіне тосқауыл қойды және 111 адам ұсталды. Бақылау-өткізу пункті арқылы тыйым салынған заттарды тасымалдаудың 25 жағдайы тіркелді. ҚАЖ мекемелерін күзету, айдауылдау жөніндегі қарауылдармен, сотталғандарды бақылау және қадағалау жөніндегі бақылаушылардың әскери жасақтарымен құрамында есірткі бар бір келіге жуық заттар, құрамында спирті бар 37,4 л сұйықтық, 1622 бірлік ұялы телефон, 915 бірлік сим-карта, бір миллион теңгеден астам ақша, 634 бірлік шаншу, кесу заттары тәркіленді. Қарауылдар мен айдауылдау бойынша 3 868 міндет орындалды. Олар

55 мыңға жуық сотталғандар мен қамауда отырған адамдарды тасымалдады.

– *Сарбаздарды қорғануға, шабуылдауға дайындауда және ұрыс жүргізуде әрекет ету амалдары мен тәсілдеріне үйрететін оқу-жаттығу жайын баяндап өтсеңіз.*

– Жауынгерлік қызметтің міндеттерін орындаудан басқа, жеке құрам жыл бойы 119 бірлескен оқу-жаттығуларға және жаттығуларға қатысты. Қазақстан Республикасы Президентінің көмекшісі – Қауіпсіздік Кеңесі хатшысының қатысуымен «Қазқұтқару-2022», «Бекет-2022», «Алаң-2022» жедел-тактикалық оқу-жаттығуларында және «Террорға қарсы» арнайы жедел жоспарлары бойынша 36 жаттығу өтті. Сонымен қатар ІІМ-нің арнайы жедел жоспарларына сәйкес өзара іс-қимыл жасайтын органдармен 40 жедел-тактикалық оқу-жаттығу жұмысын айтып өтсек болады. Біз тілге тиек еткен сандардың артында Ұлттық ұланның барлық қызметтерінің үйлесімді жұмысы жатыр. Қылмысқа қарсы күресте алдыңғы шепте жүрген әскери қызметшілердің еңбегі орасан зор. Өткен жылы ғана заңдылық пен құқықтық тәртіпті қамтамасыз ету кезінде көрсеткен батылдығы мен жанқиярлығы үшін Ұлттық ұланның 21 әскери қызметшісі Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградаларымен марапатталды. Оның үшеуін қайтыс болғаннан кейін марапаттады. Әскерді одан әрі дамыту туралы өз көзқарасымды білдіріп өтейін. Алдымен, біз өзіміздің алдымызда басшылық жасағандардың салған жолын және олардың әскерлерді басқару кезеңінде әскерлерді дамыту туралы айқындалған сабақтастықты сақтайтынымызды атап өткім келеді. Оның ішінде қазіргі ҚР Қорғаныс министрі, генерал-полковник Руслан Жақсылықов осы қызметте 13 жылдан астам уақыт болған кезде әскерлердің дамуына баға жетпес үлес қосты. Сыртқы деструктивті әсердің өсуімен күшейтілетін ішкі қауіпсіздіктің қазіргі заманғы сын-қатерлері мен қауіптерін талдау, қарсы тұру әдістерінің дамуы, оның ішінде Қаңтар оқиғасы мен пандемия Ұлттық ұланнан өзіне жүктелген міндеттерді кепілді орындау үшін барлық шараларды қабылдауды талап етеді. Сондықтан біз әрқашан сын-қатерлерге дайын болуымыз керек.

– Мемлекет басшысының әскерлерді сандық және сапалық жағынан нығайту туралы тапсырмасы қалай орындалуда?

– ҚР Президенті Қ. Тоқаевтың тапсырмасын ескере отырып, Ұлттық ұланның әскери кеңестерінде әскерлерді одан әрі дамытудың негізгі бағыттары айқындалды. Осылайша, әскерлердің қызметтік-жауынгерлік қызметін жетілдіру мақсатында 2022 жылғы 11 шілдеде «ҚР Ұлттық ұланы туралы» Заңға 18 өзгеріс енгізілді. Ал сол жылдың 12 қазанында ҚР Әскери доктринасына Ұлттық ұланның құрылымын жетілдіру, құрамын күшейту және инфрақұрылымын дамыту, дағдарыс жағдайларындағы міндеттерді шешу үшін әскерлерді қолданудың жаңа нысандары мен іс-қимыл тәсілдерін енгізу бөлігінде толықтырулар енгізілді. Әскерлердің жауынгерлік әлеуетін арттыру мақсатында қосымша штат санын енгізу есебінен «Бүркіт» арнайы мақсаттағы бөлімшелерінің, жедел мақсаттағы бөлімшелердің ұйымдық-штаттық құрылымын жетілдіру жөніндегі іс-шаралар кешені өткізілді. Әскери-көліктік және армиялық авиацияны дамыту, автобронетанк техникасының заманауи үлгілерімен жарақтандыру, авиациялық базаны қалыптастыру жөніндегі іс-шаралар іске асырылуда. Әскери-көліктік және армиялық авиацияны дамыту, автобронетанк техникасының заманауи үлгілерімен жарақтандыру, авиациялық базаны қалыптастыру жөніндегі іс-шаралар іске асырылуда. Авиациялық бөлімшелерде қарапайым және күрделі ме-

теорологиялық жағдайларда қызметтік-жауынгерлік міндеттерді шешуге қабілетті ұшақтардың түрлері бар. Авиатехниканы сапалы пайдалану және авиациялық персоналды даярлау үшін Астана әуежайында авиа-

база инфрақұрылымының құрылысы аяқталуда. Одан басқа Y8 ұшақтары мен Ми-171 тікұшақтары сияқты авиациялық техниканың жаңа үлгілері кезең-кезеңімен қарулануға енгізіледі, бұл қоғамдық қауіпсіздіктің барлық сын-қатерлеріне жедел тойтарыс беруге мүмкіндік береді. Бұл шараларды іске асыру қысқа мерзімде елдің кез келген өңірінде арнайы операцияларды жүргізу үшін күштер мен құралдарды тиімді басқаруды және уақытылы арттыруды қамтамасыз етуге бағытталған. Өткен жылы біздің бөлімшелер тоғыз халықаралық іс-шараға, оның ішінде «Кобальт-2022» тактикалық арнайы оқу-жаттығуларына және «Өзара іс-қимыл – 2022» командалық-штабтық оқу-жаттығуларына қатысып, жоғары жауынгерлік дағды мен кәсібилік көрсетті. Сонымен қатар Шанхай Ынтымақтастық Ұйымының желісі бойынша біздің арнайы бөлімшелеріміз терроризмге қарсы бірлескен оқу-жаттығуларға белсенді

қатысады.

– **Ұлттық ұланның арнайы мақсаттағы жасағы «Бүркіт» туралы тарқатып айтсаңыз?**

– «Бүркіт» арнайы мақсаттағы бөлімшелері Ұлттық ұланның төресі деп есептеледі және төтенше жағдайларда қойылған міндеттерді ойдағыдай орындайды. Бұл – елдегі жауынгерлік тапсырмаларды өз бегінше орындай алатын үш арнайы жасақтың бірі. Олардың басты міндеті – аса қауіп төндіретін және мемлекеттің басты мүдделеріне, азаматтардың өмірі мен денсаулығына қауіп төндіретін құқық бұзушылықтарға тойтарыс беру. Арнайы күштердің жауынгерлері күрес пен атудың барлық негіздеріне ие және оларға үлкен моральдық-психологиялық жүктеме жүктеледі. Өткен жылы әскери бөлімдер мен арнайы мақсаттағы бөлімшелер 4 387 түрлі қызметтік-жауынгерлік міндеттерді орындады. Оның ішінде жедел-ізвестіру қызметімен айналысатын органдарға жәрдем көрсету бойынша 725 міндет, қарсы қарауылдардың қауіпсіздігі 139 рет қамтамасыз етілді. «Қарасора-2022» арнайы жедел алдын-алу іс-шарасына қатысты. Бұл ретте қылмыс және әкімшілік құқық бұзушылық жасады деп күдікке ілінген 2226 адам ұсталды. Олардан бір қару тәркіленді, сонымен қатар 49 бірлік ойық, 124 бірлік тегіс ұңғылы, 30 бірлік травматикалық (газ) қару, ойық, тегіс ұңғылы және травматикалық қаруға арналған 2186 түрлі калибрлі оқ-дәрі, 16 бірлік суық қару, 14 бірлік жарылғыш заттар мен өзге де жарылғыш құрылғылар табылды. Есірткі қылмыстарына қарсы іс-қимыл бөлімшелеріне көмек көрсету кезінде заңсыз айналымнан 12 тон-

наға жуық есірткі заттары тәркіленді. Аумақтық полиция органдарымен, Ұлттық қауіпсіздік органдарымен бірлесіп, 17 арнайы операция жүргізілді. Оның барысында 10 тұрақты қылмыстық қоғамдастықтың қызметі тоқтатылды. Олардың 35 көшбасшысы, деструктивті бағыттағы дәстүрлі емес діни ағымдардың 11 жақтаушысы ұсталды. Терроризмге қарсы операция барысында қылмыстық әрекеттері қылмыс жасауда негізделген 12 адам залалсыздандырылды. Бұл ретте арнайы мақсат бөлімшелері 30 реттен артық деструктивті күштер тарапынан шабуылға ұшырады. Ішкі істер министрлігінің басшылығы мен Ұлттық ұланның Бас қолбасшылығы «Бүркіт» арнайы мақсат бөлімшелерінің жеке құрамын даярлауға ерекше көңіл бөледі. Күрен берет – құқықтық тәртіп әскерлерінің арнайы мақсаттағы бөлімшесінің нышаны. Оны тек біліктілік сынақтарынан сәтті өтіп, өзінің кәсіби, физикалық және моральдық қасиеттерімен осы құқықты дәлелдей алған әскери қызметшілер ғана кие алады. Арнайы мақсаттағы бөлімшелерде тек келісімшарт бойынша әскери

қызметшілер мен офицерлер қызмет атқарады және олар үшін жауынгерлік даярлықтың арнайы бағдарламасы әзірленді. Өйткені олардың қызметі күнделікті өміріне қауіп төндіреді. Ішкі істер органдарымен бірлесіп, олар күн сайын қылмыстарды ашуға, аса қауіпті қылмыскерлерді ұстауға, арнайы операцияларға қатысады. Олардың көпшілігі жауынгерлік ордендермен марапатталған.

– **Баланы бұғанасы қатпаған талишыбық кезінен Отан қорғауға тәрбиелеу керектігі жиі айтылады. Сіз не айтар едіңіз?**

– Орынды сауал. Ұлттық ұланда «Жас бүркіт» әскери-патриоттық қозғалысы жұмыс істейді. Бүгінде өңірлерде қамқорлыққа алынған 61 әскери-патриоттық сынып және жеті «Жас бүркіт» спорттық әскери-патриоттық клубтар табысты жұмыс істеуде. Мемлекет басшысының әскерге шақыру және әскерге дейінгі жастармен жұмысты күшейту, оларды отансүйгіштік рухында тәрбиелеу туралы тапсырмасын іске асыру мақсатында 2022 жылдың қыркүйек-қараша айлары аралығында Алматы мен Алматы облысында «Бүркіт» атты Ұлттық ұланның арнайы мақсаттағы бөлімшелері туралы көркем фильм түсірілді. Бұл – Ұлттық ұланның бастамасымен түсірілген үшінші фильм. Бізге ҚР Мәдениет және спорт министрлігінде қолдау көрсетілді және ұлттық киноны қолдау жөніндегі мемлекеттік орталықтың тапсырысы бойынша осы фильм түсірілді. Фильмді жасаушылардың басты мақсаты – кинокартина кейіпкерлері арқылы ар-намыс пен қадір-қасиет, достық пен Отанға деген сүйіспеншілік, ант пен қызметтік борышқа адалдық туралы айту болды. Сонымен қатар Ұлттық ұланның 13 ар-

найы Күштері қызметінің объективі арқылы көрерменге Қазақстанның осындай бөлімшелері туралы баяндайды. Қазіргі уақытта фильмнің постөндірісі жүріп жатыр және оның кең экранға шығуы осы жылдың көктемінде жоспарланған. Тәрбие жұмысы және жеке құрамның моральдық-психологиялық жағдайына тоқталып кетсем, әскери қызметтің бір жылында жас сарбазды тәрбиелеу, әскери істі үйрету және физикалық тұрғыдан оны қатайту оңай шаруа емес. Сонымен бірге әскерлерде жас жауынгерлер қызметтің бірінші күнінен бастап оларды ұландық ортаға бейімдеуге және әскери істі осы тәсілмен оқытуға бағытталған тәрбие және ұйымдастыру іс-шаралары кешенді түрде өткізіледі. Жалпы, әскери қызметшілердің моральдық-психологиялық жағдайы бүгінгі күні барлық қызметтік-жауынгерлік міндеттерді орындауға мүмкіндік береді. Бұған Қаңтар оқиғасы дәлел. Қажетті медициналық көмек көрсетілгеннен кейін жарақат алған әскери қызметшілер жауынгерлік шептерге қайта оралуға тырысқаны моральдық-психологиялық дайындықтың жоғары деңгейін көрсетеді.

– Бүгінгі күннің батырлары жөнінде бірер сөз айтсаңыз.

– Біздің әскери қызметшілеріміз күнделікті қызмет атқару кезінде батылдық, қырағылық танытады, түрлі жағдайларда азаматтарға көмектесіп, жанқиярлық әрекеттер жасайды. Суға батқанда, өрт кезінде құтқарады, жоғалған балаларды тауып, туыстарына қайтарады. Ұлттық ұлан құрылған жылдары ішінде әскери борышын орындау кезінде 250-ден

астам әскери қызметші (оның 27-сі қайтыс болғаннан кейін) мемлекеттік наградалармен марапатталды. Жуырда біз «Халық қаһарманы» атағын алған тәлімгер ұстазымыз, отставкадағы генерал-полковник Қайырбек Шошанұлы Сүлейменовті арнайы шақырып, құрметтегенімізді мақтанышпен айта аламын. Әскерлерде үлкен әскери-патриоттық жұмысты генералдар – Болат Жанасаев, Дәулет Салханов, ҚР ҰҰ Ардагерлер кеңесінің төрағасы Қалиақпар Тоқышев және біздің әскерлердің құрылу бастауында тұрған басқа да көптеген офицерлер жүргізеді. Олардың даңқты істерін ұландықтардың қазіргі буыны жалғастыруда. Ұлттық ұлан қатарында менің Тәрбие және әлеуметтік-құқықтық жұмыс жөніндегі орынбасарым, «Халық қаһарманы» полковник Қайрат Үмбетов қызмет етеді. Әскерлер III дәрежелі «Айбын» орденімен марапатталған Жандос Баянбаевты мақтан тұтады. III дәрежелі «Айбын» ор-

денімен марапатталған Ербол Отарбаев туралы көркем фильм түсірілді. Ақтөбеде қылмыскерлермен қақтығыста жараланған сарбаздар бүгінде келісімшарт бойынша қызмет етеді, кейбіреулері офицер болды. Біз қайтыс болған жауынгерлердің отбасыларын ұмытпаймыз және қолдаймыз. Тәжік-ауған шекарасында қаза тапқан 17 сарбаз ұмытылған жоқ. Олардың құрметіне «Қазбат» көркем фильмі түсірілді. Батырлардың ерлік үлгілерімен біз жас ұрпақты тәрбиелеп, сарбаздарға тәуелсіздігіміздің құрдастары туралы айтып отырамыз. Тұтастай алғанда әскери-құқық қорғау органдарымен бірлесіп жүргізіліп жатқан «2022-2024 жылдарға арналған әскерлердегі құқық бұзушылықтардың алдын алу бағдарламасын» іске асыру жөніндегі жұмыс Ұлттық ұланның бөлімдері мен бөлімшелерінде қажетті әскери тәртіп пен құқықтық тәртіпті сақтауға ықпал етеді. Өткен жылдың нәтижесі бойынша 21 әскери бөлімде оқиғалар мен қылмыстық құқық бұзушылықтарға жол берілмеген. Бұл әскери тәртіпті нығайтуда оң динамикаға қол жеткізілді деген сөз. Бұл ретте офицерлер мен мерзімді қызметтегі сарбаздар жіберген қылмыстық құқық бұзушылықтардың екі есеге төмендеуі байқалады. Сонымен қатар сыбайлас жемқорлықтың алдын алу бойынша ұйымдастырылған жұмыс олардың санын 25%-ға төмендетуге мүмкіндік берді. Көп нәрсе жасалды. Бірақ одан да көп нәрсе істеу керек.

– Сұхбатыңызға алғыс айтамын!

**Жұлдыз ТОЙБЕК,
«Сақшы» газетінің
шеф-редакторы**

ЕЛОРДАДА ҚР ҰЛТТЫҚ ҰЛАНЫ КҮНІНЕ ОРАЙ ГАЛА-КОНЦЕРТ ӨТТІ

Жыл сайын еліміздің астанасында құқықтық тәртіп әскерлерінің құрылу күніне орай Ән-би ансамблі мен Үлгілі-көрсетімді оркестрінің гала-концерті өтеді. «Ұлттық ұлан – ұлт рухы» атты салтанатты концерт әртістердің ерекше қойылымдарымен есте қалды.

Ұландықтардың Ән-би ансамблінің музыканттары мен солистерінің орындауындағы әскери-патриоттық әндер біздің еліміздегі барлық патриоттық іс-шаралардың Әнұранына айналды десек болады. Әскери тақырыпқа байланысты бірде-бір концерт олардың шығармашылық ұжымының қатысуынсыз өтпейді. Ұлттық ұланның Ән-би ансамблі бүгінде еліміздің күш құрылымдары арасында мемлекеттің орталық залдарында гала-концерт беретін жалғыз әскери-музыкалық ұжым саналады.

Алғашқы минуттардан бастап лық толы зал концерттің басталуын тағатсыздана

күтті. Қалыптасқан дәстүр бойынша концерт ұландық оркестр мен ансамбльдің барлық құрамының орындауындағы мерекелік фанфарлардың үнімен басталды. «Елге арнау» атты алғашқы қойылым 31 жыл бойы қоғам мен мемлекеттің ішкі қауіпсіздігін қамтамасыз етіп келе жатқан ұландықтарға арналды. Солистерді аға лейтенант Алпамыс Асылбектің жетекшілігімен шығармашылық ұжымның музыканттары кәсіби түрде сүйемелдеді. Көрермендер әскери тақырыптағы патриоттық әндерді жанды дауыста тыңдап, сүйсіне тамашалады. Биыл концерт атақты отан-

дық әртістердің, еңбек сіңірген қайраткерлер мен лауреаттардың ғана емес, сонымен қатар әскери қызметшілердің ұйымдастырылған қойылымдарымен де ерекшеленді. Отандық эстрада жұлдызы Маржан Арапбаева «Қазақ елі осындай» және «Чемпион» атты әндерді ұсынды. Айта кетейік, концерт патриотизмге, қазақ халқының тарихына бай семантикалық көңіл-күйге толы болды. Концерттік бағдарламада лирикалық, әскери, заманауи әндер мен көңілді билер ғана емес, оркестрдің орындауындағы күйлер де болды. «Қазағым жаса!», «Бабалар рухы» шығармалары және «Гауһартас» биі барлық көрерменнің жүрегіне әсер етті. Салтанатты концертке Ішкі істер органдарының және басқа да өзара іс-қимыл жасайтын құрылымдардың ардагерлері шақырылды. Олар үшін ансамбль бастығы, аға лейтенант Алпамыс Асылбек пен Ән-би ансамблінің бұрынғы бастықтары – отставкадағы полковник Рахметжан Шамұратов пен майор Дархан Рахымғалиевтің орындауындағы «Барлық балалар үшін» әні шырқалды. Халықаралық конкурстардың лауреаты, Ұлттық ұлан Ән-би Ансамблінің солисі Ерасыл Бозаев «Уақыт» әнін орындап, фондық вокалмен бірлесе отырып, құқықтық тәртіп әскерлеріне деген сүйіспеншілік пен құрметін білдірді. Сондай-ақ «Қағаз үй» сериалының саундтрегі ретінде әлемге танымал болған «Bella Ciao» халықтық итальяндық әніне көрермен ерекше қошемет көрсетті. Концерт көрермендеріне Ұлттық ұланның Құрмет карауыл ротасы жауынгерлерінің «Кару-жарақпен дефиле» атты виртуоздық көрме қойылымы ұнады. Дәстүр бойынша гала-концерт Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері Естай Мұқашевтің және ҚР Ұлттық ұланының Ән-би ансамблі мен Үлгілі-көрсетімді оркестрінің барлық ұжымының орындауындағы «Елдің қорғаны» әнімен аяқталды.

ШҰҒЫЛА ТҮРЛЫБЕК,
Суреттерді түсірген
Медет ӘШІРБЕКОВ,
Астана қаласы

АСТАНАДА БАСШЫЛЫҚ ҚҰРАМ ЖЕДЕЛ ДАЙЫНДЫҚТАН ӨТТІ

Жыл басында елордалық жедел бригада базасында өңірлік қолбасшылықтардың қолбасшыларымен, Ұлттық ұлан Академиясының бастығымен, құрамалар мен әскери бөлімдердің командирлерімен, олардың тәрбие және әлеуметтік-құқықтық жұмыс жөніндегі орынбасарларымен, өңірлік қолбасшылықтар мен тікелей бағынысты бөлімдердің әскери полиция бөлімдерінің бастықтарымен жиындар өтті.

Екі күн ішінде командалық буын офицерлері атыс, дене шынықтыру, әскери-инженерлік даярлық, РХБЗ, техникалық және әскери-медициналық даярлық бойынша практикалық дағдыларды және қару-жарак пен әскери техниканың, арнайы құралдардың, байланыс құралдарының тактикалық-техникалық сипаттамаларын білуді қоса алғанда, кәсіптік-лауазымдық даярлықтың негізгі пәндері бойынша, сондай-ақ әскерлерді басқаруды жетілдіру жөніндегі мәселелер талқыланды.

Сабақтың негізгі бөлігі дала

жағдайында өтті. Алғашқы күні ҚР Мемлекеттік Күзет қызметінің «Майлан» далалық оқу орталығында, екінші күні - ҚР Ұлттық ұланының «Қаптағай» біріккен оқу орталығында болды. Мәселен, МКҚ полигонында ӨңҚ қолбасшыларымен, командирлерімен және олардың тәрбие және әлеуметтік-құқықтық жұмыс жөніндегі орынбасарларымен «арнайы мақсаттағы бөлімшелердің әрекеттері, десантты тікұшақтан парашютсіз тәсілмен түсіру және көрсетілген шекараны басып алу бойынша» көрсетілім сабағы өткізілді. Бұл

сабаққа ҚР Ішкі істер министрінің орынбасары – Ұлттық ұланның Бас қолбасшысы генерал-майор Еркін Ботақанов белсенді қатысты. Ол МИ-171Е тікұшағының ішінен Калашников пулеметінен берілген нысанаға оқ тигізіп, содан кейін қарда жүретін көлікте келе жатып, АК-74-тен нысанаға оқ жаудырды.

Осындай керемет көріністен кейін Бас қолбасшы жиналысқа қатысушыларды және өзара әрекеттесетін күш құрылымдарының бақылаушыларын қарсы алды, өңірлік қолбасшылықтардың, құрамалар мен бөлімдердің басшылық құрамына барлық сынақтарды тапсыруда сәттілік пен табыс тіледі, сондай-ақ қауіпсіздік талаптарын да қатаң сақтау қажеттігін еске салды.

Содан кейін ауданы 4500 гектардан асатын «Майлан» полигонында 9 учаскеде атыс бойынша практикалық сабақтар ұйымдастырылды.

Офицерлер БТР-80, АК-74 қару-жарағынан Орал-ВВ және «Тигр» АПМ броньды автомобильдерінің ойықтары арқылы атыс жүргізді. Сонымен қатар, атыс қару-жарақ пен гранатометпен орындалды. Оныншы оқу орнында – МКҚ полигонындағы сыныптардың бірінде қару-жарақ пен әскери техниканың негізгі түрлерінің, байланыс құралдары мен арнайы құралдардың мақсатын, жауынгерлік қасиеттерін білу бойынша сынақтар қабылданды.

Атыс дайындығы бойынша үздік нәтижелер көрсеткен офицерлер: БТР-80 қару-жарағынан – генерал-майор Т. Әміреев, Калашников пулеметінен – полковник Б. Оспанбеков, 5571 әскери бөлімі; НСВ пулеметінен – подполковник С. Алқайдаров, 5517 әскери бөлімі; автоматтан – подполковник С. Молдабеков, 3514 әскери бөлімі; мергендік мылтықтан – подполковник А. Пернекулов, 5512 әскери бөлімі; ТҚГА (РПГ) гранатометінен – подполковник А. Исенов, 5511 әскери бөлімінен үздік деп танылды.

ТҚГА-7 (РПГ-7) атыс учаскесіндегі әрекеттер мен үйлесімділікті «Орталық» ӨңҚ офицерлері көрсетті. СТГ-9-дан ату кезінде генерал-майорлар С. Шекарбеков, Т. Әміреев және полковник А. Тоқышевтің басшылығымен есептеулер сәтті және дұрыс жүргізілді.

Айта кету керек, атыс дайын-

дығының деңгейін тексеру үшін атыс қаруынан оқ ату, жауынгерлік машиналар мен граната атқыштарды қаруландыру, тігіркендіргіш және өлімге әкелмейтін травматикалық әрекеттің арнайы құралдарын қолдану бойынша тестілік жаттығулар жасалды. Арнайы мақсаттағы бөлімшенің әскери қызметшілері орындайтын жаттығулар негізге алынды.

Жиынның екінші күні таңғы сағат 06.00-де әскери бөлімнің спорт кешенінде әскери бөлімдер командирлерінің ТжӘҚЖ жөніндегі орынбасарларының, әскери полиция бөлімдері (қызметтері) бастықтарының дене шынықтыру даярлығы

бойынша 5573 әскери бөлімінде нормативті жаттығулар тапсыруымен басталды. Содан кейін барлық қатысушылар, яғни 80-ге жуық офицер «Қаптағай» БОО-нда әр түрлі жаттығулардан сынақтар тапсырды. Айта кетейік, бұл оқу орталығы елордалық жедел бригаданың құзырында, бірақ оқу-ату жаттығулары күндіз-түні барлық елордалық күш ведомстволарымен жүргізіледі.

Сонымен қатар, өздеріңіз білетіндей, 19 қаңтар - Қазақстан Республикасы Қарулы Күштері тәрбиешілер институтының құрылған күні. Сынақтарды тапсыру алдында Ұлттық ұланның Бас қолбасшысы

генерал-майор Еркін Ботақанов ӨңК бойынша құрамалар мен бөлімдер қолбасшыларының орынбасарларын осындай айтулы күнмен – 30 жылдық мерейтоймен құттықтады. Еркін Советбекұлы офицерлердің әрқайсысы, тіпті командирлердің өздері қарамағындағылар үшін тәрбиеші болатынын атап өтті: Атап өту керек, ӨңК және әскери бөлім командирлерінің ТжӘҚЖ бойынша орынбасарларын сынақ тапсыру сәтінде Ұлттық ұланның Үлгілі-көрсетімді оркестрі салтанат көрсетіп, қарсы алды. Осылайша мерекенің

маңыздылығы мен тәрбиешілерге деген көзқарастың жоғары екенін атап өтуіміз қажет.

– «2022 жылдың жазында оқу-әдістемелік жиындар Алматы облысының Жетіген кентінде өткізілді, қазір біз Астана маңындағы екі түрлі полигонда өткізіп жатырмыз. Жедел дайындық барысында офицерлермен практикалық сабақтар өткізуге басты назар аударылады. Командирлер мен олардың орынбасарлары Ұлттық ұланның қарулануында тұрған әртүрлі позициялар мен қару-жарақ түрлерін: тапаншаларды,

автоматтарды, тегіс ұңғылы мылтықтарды, гранатометтерді және қыс мезгілінде ірі калибрлі пулеметтерді ату бойынша өз шеберліктерін көрсетті. Сондай-ақ жауынгерлік гранаталарды лақтыруда және броньды машиналардан атыс жүргізуден де бақтарын сынады. Сабақтың мақсаты – командирлердің алдағы уақытта бағынысты жеке құраммен осындай сабақтар өткізуі үшін білім мен дағдыларын бекіту», – деді жиын жетекшісі Жауынгерлік даярлық бас басқармасының бастығы полковник Нұрлан Мұхамедов.

Нәтижелердің қорытындысы бойынша, дене шынықтыру деңгейі күш жаттығуларын орындаудан (№3 штангаға тарту), жылдамдық (№35 10x10 метрге жүгіру) және әскери-қолданбалы дағдылар (№24, 25, 26 жекпе-жек ұрысы) бойынша бағаланды. «Өте жақсы» – 76%, «жақсы» – 15% тапсырды. Жалпы бағалау: жоғары нәтижені көрсетті. Сонымен, дене шынықтыру дайындығы бойынша тіреуіште тарту кезінде жоғары нәтиже көрсеткен офицерлер: полковник Б. Оспанбеков – 22 рет, подполковник Б. Баламбаев (5514 ә/б) және майор Д. Жүсіпов (7552 ә/б) – 15 рет, ал Шаттл жүгіруінен (челночный бег) подполковник Б. Қабылбеков (6506 әскери бөлім) – 25,8 сек, подполковник Д. Тоқтаров (6697 әскери бөлімі) – 25,7 сек, подполковник Б. Баламбаев (5514 әске-

ри бөлімі) – 26,1 сек.

Жекпе-жек әдіс-тәсілдерін орындауда ең жақсы көрсеткішті полковник М. Наукеев (5546 ә/б), подполковник А. Ибраев (6636 ә/б), подполковник А. Пернеқұлов (5512 ә/б) көрсетті. Дене дайындығын бағалау нәтижелері бойынша үздік нәтиже көрсеткен полковник М. Наукеев (5546), подполковник Б. Баламбаев (5514), майор Д. Жүсіпов (7552) болды.

Әскери-медициналық дайындық бойынша «Оңтүстік» ӨңК офицерлері жақсы жағынан білімдерімен ерекшеленді. Байланыс бойынша сабақта Р-173 (БТР-80), кв «КО-ДАН» радиостанцияларында (КАС), жылжымалы және киілетін УҚТ радиостанцияларында жұмысқа дайындық және радиобайланыс жүргізу бойынша бақылау жаттығулары пысықталды. Радиобайланыс құралдарындағы үздік дағдыларды полковник Б. Оспанбеков, полковник Б. Кабылбеков, подполковник Н. Амандықов (5451 ә/б) көрсетті.

Жиын барысында офицерлермен құқықтық тәртіп әскерлерінің қызметтік-жауынгерлік қызметін қамтамасыз етудің негізгі түрлері бойынша оқу-әдістемелік, нұсқаулық және көрнекі сабақтар өткізілді. Айта кету керек, жазғы кезеңдегі алдыңғы көрсеткішпен салыстырғанда атыс дайындығының нәтижелері жақсарды – жазда 4,16 балл, қыста 4,60 балл.

Жиын қорытындысы бойынша барлығы 12 мыңнан астам оқ-дәрі жұмсалды.

Жалпы, өткізілген жиындар әскерлердің командалық құрамының күнделікті қызметті ұйымдастыру, жауынгерлік даярлық, техника мен қару-жарақты пайдалану мәселелеріндегі практикалық дағдыларын едәуір арттырды. Келесі жиындарға дейін өңірлік қолбасшылықтардың қолбасшыларына және әскери бөлімдердің командирлеріне далалық шығу және командирлік даярлық сабақтарын өткізу кезеңінде батальондар, роталар, взводтар командирлері

санатымен осындай жиындар өткізуге өкім берілді. Қару-жарақтың, техниканың, арнайы құралдардың, байланыс құралдарының материалдық бөлігінің батальондық және роталық буын офицерлерінің білімін жетілдіру және оларды сенімді қолдану қажеттілігі де атап өтілді. Сабақтарды өткізу кезінде әскери жасақтардың тактикалық іс-қимыл элементтерімен жаңа оқу ату жаттығуларын сынақтан өткізу де қамтылды.

**Полковник
Ерболат СҰЛТАНОВ**

ГУМАНИТАРЛЫҚ ЖҮКТЕРДІ ТАСЫМАЛДАҒАН ҰЛАНДЫҚ ҰШҚЫШТАР МАРАПАТТАЛДЫ

Түркия мен Сирияға гуманитарлық жүктерді тасымалдауға қатысқан Ұлттық ұлан әскери қызметшілерінің әрекеттері үкіметтік деңгейде бағаланды. Қазақстан Республикасы Президентінің Жарлығымен ұландық ұшқыштар жоғары мемлекеттік наградаларға ие болды.

6 ақпанда Түркияның адам эвакуацияланды. Апат болған оңтүстік-шығысында және Сирияның солтүстігінде жойқын жер сілкінісі болды. 448 мыңнан астам жерлердегі 20 мыңнан астам маратта іздестіру-құтқару жұмыстары жүргізілді. 40-тан астам ел

көмекке шақыруға жауап берді. Өзге мемлекеттердің үкіметтері жер сілкіністерінің салдарын жоюға қаржылық көмек бөлді. Қазақстан апат аймағына шұғыл түрде құтқарушылар мен дәрігерлерді, сондай-ақ авариялық-құтқару жабдықтарының 150-ге жуық түрін жіберді.

– Түркия мен Сирияға осындай қиын күндерде еліміздің Ұлттық ұланы да көмектесті. Әрдайым то-

алғашқылардың біріміз. Белгілі бір қиындықтар туындады, мысалы, GPS сигналдары жұмыс істемеді. Осыған байланысты навигацияда қолданылған ескі әдістерді қолдануға тура келді. Радио өте нашар болды. Байланыс барысында жиі шу мен кедергі байқалды. Сирияда бізді жылы және қуанышпен қарсы алды. Қазақстан тұрғындарынан гуманитарлық көмек шынымен де уақытылы көрсетілді. Ол кезде мұнда бізден басқа еліміздегі құтқару бойынша әріптестеріміздің ешқайсысы болған жоқ, – деді әуе кемесінің командирі.

Айта кетейік, құқықтық тәртіп әскерлерінің авиация офицерлері Ішкі істер министрінің орынбасары – ҚР Ұлттық ұланы Бас қолбасшысының құқықтарымен марапатталды.

лық жауынгерлік дайындықта болатын ұшу құрамы зардап шеккен мемлекеттерге гуманитарлық жүктерді жеткізуге белсенді қатысты. Олар барлығы алты рейс жасады: төртеуі Сирияға, екеуі Түркияға. Бүгін берілетін наградалар – Мемлекет басшысының атынан және оның тапсырмасы бойынша берілуде, – деп атап өтті Ішкі істер министрі полиция генерал-полковнигі Марат Ахметжанов.

Берікболсын Хабиболла – Ұлттық ұланының 3656 әскери бөлімінің литерлік авиация отрядының кеме командирі. Оның айтуынша, Сирияға ұшулар кезінде көптеген қиындық туындаған.

– Біз Сирияға көмек көрсеткен барлық елдердің ішіндегі ең

– Ұшуды орындау қиын метеорологиялық және аэронавигациялық жағдайларда, соңғы кезде соғыс қимылдары болған аймақта, өмір сүру қаупімен өтті. Біздің ұшқыштар гуманитарлық көмекті уақытылы жеткізе

отырып, қойылған барлық міндеттерді лайықты орындады. Жеткізілген гуманитарлық жүктердің жалпы көлемі 55 тоннаны құрады. Сонымен қатар, апат аймағынан 8 жолаушы шығарылды. Жауынгерлік тапсырманы сәтті орындау әлемдік аренада елдің имиджін көтеруге ықпал етті. Біз бүкіл әлемге Қазақстан халқының қиыншылыққа тап болған барлық елдер мен халықтарға көмек көрсетуге дайын екенін тағы да дәлелдедік, – деп атап өтті Ұлттық ұланның Бас қолбасшысы генерал-майор Еркін Ботақанов.

Елордалық жедел құрамадағы әскери ұшқыштардың құрметіне өткізілген құрметтеу кеші Ұлттық ұланның Ән-би ансамблінің мерекелік концертімен аяқталды.

**Майор
Дарын СЕЙТОВ**

В ДУХЕ ТЕСНОГО СОТРУДНИЧЕСТВА

Сербская компания Yugoimport SDPR J.P. - государственная компания с многолетними традициями в торговле оборонным вооружением и средствами индивидуальной защиты. Компания работает совместно с Вооруженными силами Сербии, Белградским военно-техническим институтом и многими частными мировыми компаниями над разработкой и производством новых типов и видов вооружения.

1 марта этого года делегация Сербии с официальным визитом посетила Главное командование Национальной гвардии. В ходе встречи были намечены планы дальнейшего тесного сотрудничества в сфере военной промышленности. Пользуясь случаем, корреспонденты журнала «Бүркіт» задали интересующие их вопросы заместителю генерального директора Даниэлю Пантич.

– Здравствуйте, господин Пантич. Благодарим Вас за согласие дать интервью. Прежде всего, расскажите об истории компании «Yugoimport», о работе, которую Вы делаете сегодня.

– Руководство сербской государственной оборонной компании «Yugoimport SDPR J.P.» выражает Вам почтение и благодарит за вни-

мание к нашей компании.

Хотелось бы сообщить Вашим читателям и слушателям, что сербская государственная оборонная J.P. компания «Yugoimport SDPR J.P.» осуществляет свою деятельность с 1949 года и представляет правительство и военно-промышленный комплекс Сербии в сфере импорта и экспорта военной техники и связан-

ных с ними услуг, а также является крупнейшей компанией оборонной промышленности Сербии, которая не только обладает своим собственным производством, но и имеет дилерские отношения с другими отечественными предприятиями.

– Какие у Вас виды продукции, чем они отличаются от других военных продуктов, реализуемых в мире?

– Мы с гордостью можем констатировать тот факт, что наша компания самостоятельно или с нашим непосредственным участием выпускает практически всю номенклатуру военно-технических изделий, начиная от патронов и пороха и заканчивая беспилотными летательными аппаратами, боевыми роботами, а также ракетами различной дальности поражения.

– Со сколькими государствами мира Вы работаете?

– Перечислить все страны с которыми у нас коммерческие взаимоотношения было бы, во-первых проблематично, а во-вторых в некотором роде некорректно, так как торговля военно-технической продукцией – весьма конфиденциальная область и в нашем деле фраза «коммерческая тайна» имеет особый смысл. Но тем не менее, мы с гордостью можем констатировать тот факт, что наша компания имеет торговые отношения с более чем 80-ю странами мира.

– Что стало причиной работать с Республикой Казахстан? Как Вы думаете, на каком уровне находится инвестиционная привлекательность страны?

– Прежде всего следует отметить профессионализм Посла Республики Казахстан в Республике Сербия, который провел огромную работу по налаживанию взаимоотношений между нашими странами. Кроме этого, следует отметить Министерство иностранных дел Республики

Казахстан, сотрудники которого прилагают максимум усилий и своих компетенций для реализации взаимовыгодного сотрудничества. Кроме того следует не забывать, что взаимодействие между нашими странами стало активно развиваться в рамках подписания двухстороннего военно-технического сотрудничества, согласно одобренного Постановления Правительства Республики Казахстан № 221 от 23 апреля 2019 года.

В условиях глобализации инвестиционная привлекательность страны – это, своего рода, двигатель ее экономики. Именно поэтому государства по всему миру стараются усовершенствовать свое законодательство, свою идеологию и экономическую политику, чтобы создать благоприятный инвестиционный климат и привлечь инвесторов. С этой позиции следует полагать, что руководство Казахстана делает все возможное, чтобы отвечать данным требованиям, и все мы это видим в реальном времени.

– *Поделитесь впечатлениями о первой встрече с Заместителем Министра внутренних дел – Главнокомандующим Национальной*

гвардии генерал-майором Еркином Ботакановым и руководством Национальной гвардии в целом?

– Не хотелось бы быть некорректным в высказываниях про свои впечатления, но могу ясно и лаконично дать характеристику, как Главнокомандующему Национальной гвардии, так и ее руководству: «Профессионализм, собранность, дисциплина, четкое и профессиональное понимание ситуации». Хотел бы отметить уровень профессионализма не только первых руководителей, но и присутствующих там офицеров, что показывает высокий уровень подготовки и профессионального кругозора всего офицерского корпуса Казахстана.

– *Расскажите о своих нелегальных видах оружия.*

– Достаточно сложный вопрос, так как отвечая на него можно раскрыть «конфиденциальную информацию», но тем не менее, могу констатировать тот факт, что мы производим и продаем практически всю номенклатуру данного вида.

– *Во время противостояния России и Украины много говорилось об оружии «HIMERS», есть*

ли в Вашем арсенале такое оружие? И планируется ли его продажа в другие страны?

– У нас имеются высококомобильные артиллерийские ракетные системы, которые не уступают, а по некоторым показателям и превосходят системы о которых Вы упомянули.

На счет продажи в другие страны, я не могу ответить на этот вопрос, но то, что мы готовы не только продать их в Казахстан, но и совместно с Вашими специалистами развернуть их производство в интересах обороноспособности и национальной безопасности Вашей страны, вопрос практически решенный. Все лишь зависит от политической воли и желания Вашей стороны.

– *Что бы Вы сказали о Трансерферной линии? Есть ли у Вас планы по созданию общего производства в Казахстане?*

– Безусловно такие планы имеются и в настоящее время мы активно ведем по этому вопросу консультации и переговоры.

Майор
Дарын СЕИТОВ

БЕЗ ТЫЛА НЕТ ПОБЕДЫ

«Жизнь и работа фронта в каждый данный момент определяется работой и состоянием тыла»,
 Михаил Фрунзе.

Май, 1945-й год, весь мир празднует Великую Победу. Военное командование собралось в Кремле на торжественном мероприятии и наступило время коллективного фотографирования. В первом ряду уже расселись маршалы, командующие фронтами. Фотограф уже готовился нажать затвор, и тут Верховный Главнокомандующий Иосиф Сталин заметил, что не видит руководителя тыла Вооруженных сил СССР генерала армии Андрея Хрулёва. Оказалось, что Андрей Васильевич куда-то отлучился и тогда генералиссимус велел срочно найти Хрулёва. На том фотоснимке они сидят рядом – Сталин, Жуков и Хрулёв. Как говорят историки, Иосиф Виссарионович тогда отметил: «Мы благодаря кому выиграли эту войну? Благодаря тылу!». Этот эпизод красноречиво говорит о значении тыла. Уже тогда многие понимали: «Без тыла – нет победы!».

Наверное, немногие из нас задумывались над происхождением слова «тыл», даже сами «тыловики». Ведь практически большинство людей полагают, что они всё знают. Так вот, слово «тыл» идёт от устаревшего славянского «тыти», означавшего затылок. И имеет три значения, все они военные термины, но многие военнослужащие пользуются двумя: заученное – «Сторона строя, противоположная фронту» и непосредственно сама служба тыла. В более глобальном смысле это – вся территория государства, участвующего в войне, вместе с населением и экономическими ресурсами.

В Национальной гвардии сплоченная команда служб тыла успешно решает множество актуальных вопросов: от питания личного состава, получения вещевого имущества до расквартирования подразделений и распределения служебных квартир. Сегодня наш гость – заместитель Главнокомандующего Национальной гвардией по тылу генерал-майор Жандос Омаркулов.

– Жандос Кастельбекович, расскажите пожалуйста о своем детстве, и кто повлиял на Ваш выбор профессии!

– Рос я в селе Подгорное (ныне Кумарык) Луговского района (ныне Турара Рыскулова) Жамбылской области, где и родился 27 января в 1968 году. Отец Кастельбек, будучи одним из уважаемых в области людей, являлся Заслуженным работником сельского хозяйства и был удостоен чести участвовать во Всесоюзной выставке в Москве. Имел многочисленные трудовые медали. Срочную

службу проходил в российском городе Свердловске (ныне Екатеринбург). В 2006 году его не стало, мне тогда было 38 лет. Мама более четверти века была помощницей отца и все силы вкладывала в наше воспитание. Мама, и все мои братья и сестры сегодня живут также на малой Родине, куда я и стараюсь съездить каждый свой отпуск. За родным дастарханом, делимся впечатлениями, вспоминая прошлое и строя планы на ближайшее будущее.

В детские годы я часто смотрел военно-патриотическую телепере-

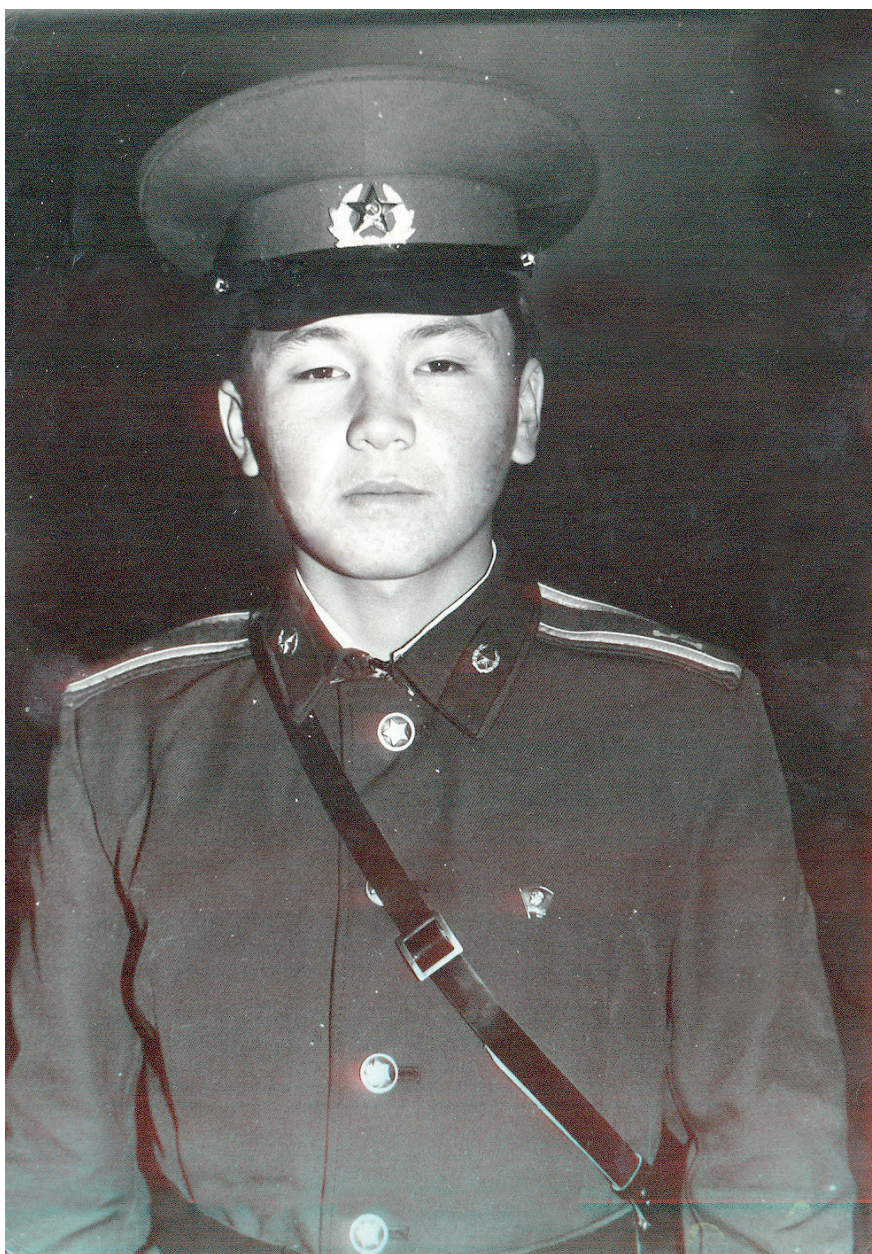

дачу «Служу Советскому Союзу» и военные фильмы, читал газету «Красная звезда». Но больше всего на мой выбор профессии повлиял школьный военрук Сейтжан-ага Ускембаев. Его увлеченность ратным делом оказалась настолько сильной и заразной, что уроки начальной военной подготовки для нас, сельских мальчишек стали самыми любимыми. Позже он стал директором школы, а с нашего аула трое парней решили поступать в военные училища, один из них – я. Почти все родные и близкие поддержали меня в решимости исполнить свою детскую мечту. Здесь стоит сказать, что мой дед по отцовской линии Омаркул, без малого четыре десятка лет достойно трудился на железной дороге, за что был награжден орденом Ленина и орденом Красного знамени. Но по определенным причинам он не хотел, чтобы его внук связал всю свою жизнь с армией и даже не хотел давать мне напутствие, когда я решил стать курсантом. Сначала бата прочитал дед по материнской линии Мамырбай-ага. Как сейчас, помню тот день – я уже поднимался в автобус, и мы все услышали конский топот и увидели клубы пыли. На своей лошади примчался дед Омаркул и прочитал свое бата – теперь точно можно было смело отправляться туда, куда настойчиво звало сердце: в мир настоящих батыров.

– Чем больше всего запомнились курсантские годы?

– Горьковское высшее военное училище тыла имени маршала Советского Союза И.Х. Баграмяна, в котором я учился с 1985-го по 1989-ый годы – являлось филиалом Вольского военного училища тыла в городе Горький с 1974 года. Позже, в 1999 году в связи с реформами в российском высшем образовании училище было расформировано.

Просторные учебные корпуса располагались в живописном уголке на стыке двух рек Оки и Волги. Меня захлестнул водоворот не только новых событий, но и впечатлений. Простому сельскому парнишке всё казалось в диковинку – крупный промышленный город, выпускающий от легковых автомобилей до подводных лодок, множество зданий и шумные улицы, половодье людей, среди которых были курсанты, и не только.

В наши курсантские годы училищем командовал генерал-майор Костюк Павел Алексеевич. Для нас он был образцом во всём – боевой офицер (участник войны с Японией), грамотный руководитель, мастер спорта. Благодаря ему в училище всегда уделяли большое внимание физическому воспитанию, а наша 8 учебная рота была лучшей в Московском военном округе и по спорту, и по всем видам обучения.

– А какие у Вас были любимые предметы и виды спорта в училище?

– Стоит сказать, что требования тогда к будущим офицерам были очень высокие, можно сказать запредельные. В основном нравились гуманитарные науки, а вообще мне интересны были все предметы. Кто постарше, прекрасно помнит, что в

советской средней школе была качественная разносторонняя подготовка.

Со школьных лет занимался футболом, баскетболом, волейболом. Выступал на районных и областных соревнованиях. На 2-м курсе даже успел четыре матча за сборную училища сыграть. Наверное, из-за моего небольшого роста и то, что я был смуглым – мне дали псевдоним Марadona. Позже я получил травму и к футболу больше не возвращался. Также отмечу, что я был единственным казаком в роте.

– Встречаетесь ли с сокурсниками, и кто ещё из них стал генералом?

– Да, каждые десять лет мы встречаемся в родном для нас городе Горьком (ныне Нижний Новгород). В последний раз в 2019-м году встре-

чались на 30-летию со дня нашего выпуска. Сейчас благодаря интернету, смартфонам, мы знаем, где каждый из нас находится – связь не теряем и поддерживаем контакты друг с другом.

В своё время наш курс занял первое место по лыжным гонкам – представьте себе, мы в Московском военном округе обогнали тогда десантное и другие столичные военные училища. И это всё благодаря нашему командиру роты.

Тогда на самом «верху» долго не могли понять и найти объяснение – как это «тыловики» могли всех обогнать. И даже подвергли наше училище проверке со стороны Генерального штаба. Но мы успешно её прошли и ещё больше сплотились.

В истории училища всего три выпускника стали генералами и одним из них стал я. По большому счету, это ведь не самое главное: независимо от званий и должностей, мы – сокурсники, по-прежнему держим связь и общаемся.

– Каким был Ваш дальнейший служебный путь?

– По распределению в августе 1989 года я был направлен в космическую гавань Советского Союза – город Ленинск, (ныне Байконур Кызылординской области). Службу начал начальником вещевого и про-

довольственной службы в составе учебного строительного батальона, в котором служило около 1200 военнослужащих, где их готовили и обучали специфическим видам строительных работ. В целом, такие подразделения обслуживали военные городки и стартовые площадки, с которых запускались космические корабли («Союз», «Протон» и т.п.), подготовка к запуску ракет, восстановительные работы по приведению в порядок взлетных полос и многое другое.

В 1993 году была сформирована 2-я бригада Внутренних войск, и я был назначен начальником вещевого службы бригады в/ч 3661. Так осуществился мой переход в войска правопорядка. Но бригада просуществовала недолго – в 1994 году в связи с соглашениями между Казахстаном и Россией необходимость в ней отпала, но это отдельная тема для разговора.

– Расскажите о передислокации Главного командования из одной столицы в другую.

– Да, было дело – тогда оно называлось Главное управление Командующего Внутренними войсками, с дислокацией в городе Алматы. Как многие помнят – в 1998 году столица была перенесена из Алматы в Астану. Я в то время возглавлял отдел заказов и закупок – мы также активно

занимались вопросами передислокации. В новую столицу мы переехали крайними, в конце 1999 года.

А уже в 2000-м году я был назначен заместителем начальника училища по тылу, прослужил там до 2003-го года. Это были годы становления военного вуза – надо было решать множество хозяйственных вопросов, причем быстро и качественно. Строительные и ремонтные работы не прекращались: кирпич брали, благоустройством занимались, много строили, ремонт делали старых зданий, наводили порядок. В течение двух лет мы справились с поставленной задачей – были списаны практически все прежние долги.

В 2003-м году я был назначен в Главное командование Внутренних войск, а в 2006-м году поступил в Академию тыла и транспорта, (г. Санкт-Петербург). С 2009 года нахожусь на должности заместителя Командующего по тылу.

– Какие изменения произошли в последние годы и каковы перспективы по Вашему направлению?

– Тыл войск правопорядка вносит существенный вклад в общее развитие Нацгвардии. Да, мы прекрасно понимаем, что в первую очередь нужно уделять внимание боевой подготовке, боевой службе, вооружению, технике, но без тыла нет общей победы. По итогам 2022 года мы справились со всеми поставленными задачами.

Чтобы у читателей сложилось более правильное представление о работе тыла, для примера предлагаю остановиться на такой теме как вещевое имущество.

Личному составу войск ежегодно положено минимум 24 млрд тенге, нам дают 18% от этой суммы, это примерно 4,9 млрд. – т. е. мы одеваем только полевую форму одежды, хотя положена нам также повседневная и офисная для офицеров и ВПК. Положена также парадная форма для всех категорий военнослужащих. Положены и другие элементарные предметы, например, постельные принадлежности. Чтобы полностью и качественно одеть личный состав, нам необходимо минимально еще 7 млрд. Тогда наш личный состав будет выглядеть безупречно.

Конечно, мы не опускаем руки, и над этой проблемой постоянно идет работа. В данном случае нам помогают депутаты Мажилиса и Сената Парламента Республики Казахстан. Поэтому полагаю, что положение обязательно выправится.

Второй вопрос – питание. Цены

на продовольствие растут, особенно в последние годы. Цены в целом в мире поднялись на 24%. Правительством страны в октябре 2022 года выделены дополнительные средства и по решению РБК стоимость пайка была увеличена. В настоящий момент общевойсковой паек составляет 2250 тенге, почти на 500 тенге больше от прежней суммы. С учетом инфляции, это весомая прибавка.

Еще один немаловажный вопрос – это единовременные жилищные выплаты. Это и содержание войск, и удовлетворение материальных благ. Расходы составляют около 36 млрд тенге. Эта сумма запланирована на 2023 год.

– Что дополнительно существенно делается для войск?

– Здесь стоит сказать о расквартировании и размещении войск. До 2026 года будет сформировано 9 линейных батальонов. Увеличилась численность личного состава авиаскадрильи, подразделений специального назначения.

В 2022-м году была проведена работа по проектно-сметной документации военных городков – в городах Алматы, Туркестан и Жезказган.

Завершается процесс проектирования строительства казарм на 300 мест для воинских частей в городах Атырау, Уральск и Кызылорда.

В течение двух лет военные городки будут завершены, и мы полноценно сможем организовать размещение личного состава.

В четырех городах: Актау, в/ч 3502 – 1 здание, Талдыкорган, в/ч 5514 – 3 здания, Костанай, в/ч 6697

– 2 здания, Кокшетау, в/ч 5510 – 2 здания, мы установили 8 модульных казарм, которые зарекомендовали себя только с положительной стороны – в них есть вся необходимая встроенная мебель, коммуникации и место для размещения техники. На текущий год на приобретение 23-х модульных зданий для размещения вновь вводимых батальонов оперативного назначения в городах: Костанай, (в/ч 6697) – 7 зданий и по 4 здания в Актау (в/ч 3502), Талдыкорган (в/ч 5514), Жанаозен (в/ч 5548), Павлодар (в/ч 6679) выделено 16 млрд. тенге. Таким образом, решаем вопрос с формированием и размещением батальонов с учетом дополнительной численности.

Благодаря поддержке депутаты Мажилиса и Сената Парламента РК нас включили в План развития Северо-Казахстанской области. В рамках данного документа нам выделены средства на строительство зданий, сооружений и капитальный ремонт нашей Академии. Так, в 2024 году планируется завершить строительство и ввести в эксплуатацию новые казарму, культурно-досуговой центр и спортивный комплекс.

Также на сегодняшний день мы вплотную занимаемся ПСД нового здания Главного командования – в районе жилого массива «Уркер». Проект планируется закончить до конца 2023 года, а в дальнейшем начать строительство нового объекта.

– А какие есть проблемные вопросы?

– Конечно, не всё гладко происходит, как бы нам не хотелось. Одним

из долгостроев стала авиабаза Национальной гвардии – строительство тянется более десяти лет. В соответствии с Указом Президента Республики Казахстан в районе аэропорта г. Астана с 2012 года ведётся строительство авиационной базы. Уверен, мы завершим всю работу в срок, качественно и полноценно.

Основной проблемой является вот какой вопрос – у нас в войсках 64 военных городка, из них только 6 соответствуют типовому военному городку, а значит, в перспективе необходимо строительство новых. Ведь в основном у нас здания и сооружения военных городков 50-60-х годов постройки. Их требуется поддерживать на определенном уровне, поэтому капитальный ремонт про-

водится чуть ли не каждые пять лет. Во многих воинских частях такой ремонт давно не проводился, состояние многих объектов оставляет желать лучшего.

После январских событий местные исполнительные органы идут навстречу в этом плане оказания практической помощи по приведению в соответствие имеющихся зданий и сооружений воинских частей. В данный момент в южной столице, территория воинских частей 5571 5572, 7552, 3650 переданы на баланс акимата города Алматы и сейчас там ведутся работы по ремонту фасадов и внутренних помещений зданий. Полагаю в этом году капитальные работы завершатся и будут созданы идеальные условия для личного состава Алматинского гарнизона.

Также благодаря акимату г. Тараз завершён ремонт четырехэтажного здания в/ч 5513, планируются работы по асфальтированию всей территории воинской части.

На сегодняшний день акимату Акмолинской области передана территория в/ч 5510 в г. Кокшетау, готовится проектно-сметная документация по капитальному ремонту зданий и сооружений. До конца 2023 года будут проведены работы по благоустройству и наведению порядка во внутренней части, фасаду, кровли зданий.

Планируется передача местному исполнительному органу территории воинских частей 5574 в п. Жетыген и 3650 в п. Алатау (обе части в Алма-

тинской области) для строительства пятиэтажных казарм.

На данный момент идет реконструкция зданий подразделений УССО МВД РК в г. Алматы, по окончании работ там будет размещен ещё один батальон воинской части 5571.

Завершено строительство четырехэтажного здания на территории в/ч 6655 в г. Актобе. Также планируется построить в 2023-м году новый клуб и спортзал вместо старых.

В целом, местные исполнительные органы этих городов очень хорошо помогают и выделяют очень большие средства для ремонта.

Одним из немаловажным вопросом является боевая готовность тыла, которому уделяется большое внимание. На сегодняшний день имеющиеся технические средства служб тыла (кухни полевые, резервуары для хранения горючего и др.) 1980-1990 годов выпуска. По мере экономии и выделения дополнительных денежных средств материальная база будет улучшаться для размещения личного состава в полевых условиях, будет произведен ремонт палаточного фонда, создадим необходимые запасы продовольствия, вещевого имущества, техники и технических средств тыла до требуемых норм.

– *Расскажите, пожалуйста – есть ли у Вас хобби?*

– Если говорить об увлечении,

ях, то на первом месте среди хобби стоят книги и спорт, к которому отношусь с большим уважением. Вот уже 12 лет я на службу совершаю в 6 км прогулку и получаю большое удовольствие, заряжаюсь энергией в плане здоровья и настроя на весь день. Советую всем так делать. Если есть возможность, то обязательно съезжу на охоту и рыбалку. Пообщаюсь с одноклассниками – встречи со школьными друзьями заряжают на весь год.

– *Будут ли советы или пожелания военнослужащим?*

– В первую очередь должен быть дух. Если нет боевого духа, то бесполезно что-то делать и начинать. Во-вторых, необходимы хорошие знания и, в-третьих, практические навыки. А главное, должна быть всегда целеустремленность в жизни. Без этих качеств трудно стать профессионалом своего дела.

**Подполковник
Руслан КАЙЫРКЕНОВ**

ТЕХНОЛОГИЧНЫЕ ВОЙСКА - 40 ЛЕТ НА СТРАЖЕ

Современный период развития общества характеризуется постоянно возрастающей ролью управления. Развитие науки и техники, усложнение социальных процессов, постоянное возрастание объема информации предъявляют все более высокие требования к повышению эффективности управления. В последнее время серьезно расширились и возможности для его улучшения, связано это с интенсивным развитием науки управления и цифровых технологий.

Ну, а мы в свою очередь решили узнать, как процесс информатизации проходит в Национальной гвардии. Из беседы с начальником управления автоматизации полковником Амангельды Тойжановым мы узнали, что самые, казалось бы, консервативные войска на самом деле являются активными пользователями технических и информационных продуктов, более того военнотружущие управления разрабатывают специализированное программное обеспечение, которое в настоящее время используется не только в Национальной гвардии, но и в других силовых структурах страны.

– Господин полковник, для начала расскажите об истории управления автоматизации.

– Становление автоматизированной системы управления войсками можно разделить на несколько этапов. Внедрение автоматизированной системы управления войсками Казахстана началось с организации в 1981 году Опорного информационно-вычислительного центра №6 (далее – ОИВЦ-6) на базе Управления по Казахской ССР и Киргизской ССР Внутренних войск МВД СССР в г. Алматы. На вооружении тогда была одна ЭВМ – СМ-2.

В 1983 году ОИВЦ-6 был преобразован в отделение автоматизации. В 1986 году в связи с преобразованием Управления внутренних войск по Казахстану и Киргизии в Управление внутренних войск по Средней Азии и Казахстану было создано отделение автоматизации в конвойной дивизии (г. Ташкент). На вооружении отделения автоматизации было уже 3 ЭВМ – СМ-2. В 1988 году во время проведения выставки по персональным компьютерам в городе Алматы управлением ВВ по Средней Азии и Казахстану был приобретён 1 персональный компьютер IBM PC/XT.

В 1991 году Управление ВВ по Средней Азии и Казахстану было переименовано в Управление Командующего Внутренними войсками с прямым подчинением Президенту Республики Казахстан. В структуре подразделений автоматизации осталось отделение автоматизации УКВВ РК, отделение автоматизации в/ч 6800, вычислительный центр в/ч 7552 (г. Алматы) и вычислительный центр в/ч 6505 (г. Караганда).

В 1992 году – Управление Командующего Внутренними войсками было реорганизовано в Главное управление Внутренних войск Республики Казахстан, по штату специалистов автоматизации в ГУВВ и частях было 23 человека, по списку – 19 человек. На вооружении были 2 ЭВМ СМ-2, 1 ЭВМ СМ-1420, кроме того, имелись персональные компьютеры моделей IBM PC-286 и IBM PC-386.

В 1995 году отделение автоматизации реорганизовано в отдел автоматизации ГУКВВ МВД Республики Казахстан. В 1997 году создано отделение автоматизации при воинской части 6636. На базе отделения автоматизации воинской части был развернут информационный пункт при Оперативной группе ГУКВВ в г. Астана. В 1998 году отдел автоматизации вошел в состав управления связи и автоматизации.

В 1999 году в связи с передислокацией ГУКВВ МВД РК в г. Астана создан вычислительный центр (ВЦ) ГУКВВ МВД РК при воинской части 3660 и введено отделение автоматизации в воинской части 5449. В 2014 году в региональных командованиях созданы отделы автоматизации. В 2017 году вычислительный центр преобразован в информационно-технический центр Национальной гвардии.

В настоящее время подразделения автоматизации, организационно состоят: в ГКНГ - управление автоматизации и информационно-технический центр воинской части 6636; в РГК и Академии НГ - отделы автоматизации.

ции; в воинских частях - отделения и службы автоматизации.

– *В Вашем управлении есть отдел администрирования, отдел развития и сопровождения информационных систем и отдел организации и планирования технической эксплуатации. Можете рассказать нашим читателям специфику работы каждого из отделов, чем именно они занимаются?*

– В компетенцию отдела администрирования входят мероприятия по администрированию и обеспечению бесперебойного функционирования информационно-коммуникационной инфраструктуры Национальной гвардии, отдел развития и сопровождения информационных систем организует и обеспечивает создание, развитие и внедрение информационных систем и сервисов в деятельность подразделений Национальной гвардии, мероприятия по планированию и закупке современных средств вычислительной техники и ввод их в эксплуатацию ложится на отдел организации и планирования технической эксплуатации. Указанные мероприятия, выполняемые отделами, являются основными, кроме этого, есть и другие задачи, которые выполняются на ежедневной основе.

– *Готовясь к интервью, я прочитал схожие материалы по теме, и обнаружил, что в 2022 Президентом страны подписан Указ «О мерах по деbüroкратизации деятельности государственного аппарата». Как данный Указ коснулся представителей Вашего управления?*

– В соответствии с данным Ука-

зом в рамках обеспечения перехода государственного аппарата к единому централизованному облачному документообороту с цифровыми решениями с 1 января 2023 года планирование служебно-боевой деятельности, а также постановка, контроль и исполнение задач переведены в цифровой формат с использованием подсистемы «Планирование» информационной системы «Максат», также проводятся мероприятия по обеспечению подключения подразделений к системе «Облачный документооборот».

– *Понятно. А скажите, пожалуйста – где можно обучиться на военного программиста.*

– В основном военнослужащие – специалисты автоматизации имеют гражданское образование. Вместе с тем, ряд военнослужащих, которые сейчас проходят службу в наших рядах, закончили Военно-инженерный

институт радиоэлектроники и связи МО РК (ВИИРЭиС), (г. Алматы), Академию сухопутных войск Турецкой Республики, (г. Анкара). Кроме того, на ежегодной основе организовано повышение квалификации офицеров подразделений автоматизации на профильных курсах в Военной академии связи в городе Санкт-Петербург Российской Федерации.

– *Какие требования предъявляются к специалистам автоматизации при приеме на службу.*

– Минимальные требования к военнослужащим на должностях рядового и сержантского состава – это наличие профильного средне-специального образования, к военнослужащим на должностях офицерского состава – наличие профильного высшего образования, кроме того, немаловажным остается практический опыт и желание развиваться.

Специалистам информационных технологий недостаточно иметь базовые знания, требуется их постоянно совершенствовать, изучать новые технологии, так как на сегодняшний день как Вы видите, темпы развития очень высоки.

– *Какие перспективы развития информатизации войск на ближайшее время?*

– В целях совершенствования информационного обеспечения деятельности Национальной гвардии, в ближайшее время планируется переход к единому централизованному облачному документообороту с цифровыми решениями, обеспечить перевод планирования служебно-боевой деятельности в цифровой формат посредством подсистемы «Плани-

рование» информационной системы «Максат», также подключение воинских частей к системе «Облачный документооборот»; интеграция информационной системы «Максат» с сервисами государственных органов; продолжить плановое подключение Центра управления войсками Главного командования к интеллектуальной системе видеомониторинга «Сергек»; модернизация и внедрение системы поддержки принятия решений командиром «АКСУ»; модернизация АРМ «Дежурной службы» в интересах Центра управления войсками и дежурных служб, в целях актуализации содержания имеющихся разделов и интеграции с модулем «Учет мероприятий боевой службы» ИС «Максат».

Также планируется внедрение в военно-медицинских подразделениях комплексной медицинской информационной системы (далее – КМИС) Министерства здравоохранения «Dmed». С ноября 2022 года проводится ее апробация в Национальной гвардии. Использование КМИС «Dmed» в подразделениях позволит сэкономить денежные средства на ежегодное сопровождение модуля «Учет заболеваемости военнослужащих», а также повысить качество отбора военнослужащих и кандидатов на воинскую службу, тем самым исключить призыв в ряды НГ граждан

с хроническими заболеваниями и другими отклонениями по здоровью.

А вот новая модификация модуля «Учет личного состава» в части использования специализаций, а также модификация отчета «Укомплектованность должностей», позволят формировать отчет о состоянии дел укомплектованности вакантных должностей по видам служб в разрезе региональных командований и воинских частей, в настоящее время такая возможность отсутствует.

Среди государственных органов, в Национальной гвардии впервые в составе ИС «Максат» реализован и успешно внедряется журнал «Присвоения очередных воинских званий» с учетом автоматического снятия взысканий по истечению срока давности, т.е. 6-ти месяцев. Функционал позволил автоматизировать процесс присвоения воинских званий, в разы сократить время на формирование проекта Приказа, исключить необходимость предоставления ряда документов (рапорт на присвоения воинского звания и т.д.).

В целях совершенствования механизма авторизации пользователей информационной системы «Максат», организован переход на единую систему авторизации «Электронного правительства» аналогично portalу. Переход на единую систему авторизации позволил только на первом

этапе сэкономить финансовые затраты на закуп электронных ключей «JaCarta» порядка 10,8 млн. тенге. Важно отметить, что Национальная гвардия, – одна из первых среди государственных органов, которая внедрила единую систему авторизации «Электронного правительства».

В соответствии с приказом Главнокомандующего Национальной гвардией от 10 декабря 2021 года №450 «О некоторых вопросах регистрации транспортных средств Национальной гвардии Республики Казахстан» проводятся мероприятия по апробации и внедрению функционала регистрации транспортных средств и прицепов к ним с выдачей соответствующих документов. Это позволило сократить время на регистрацию 1-го транспортного средства с 15 суток до 2 часов.

Вышеуказанные мероприятия запланированы на среднесрочную перспективу, также нашими специалистами ежедневно проводятся мероприятия, которые направлены на совершенствование и обеспечение функционирования информационно-коммуникационной инфраструктуры Национальной гвардии.

Беседовал
подполковник
Руслан КАЙЫРКЕНОВ

«ОТАНСҮЙГІШТІК — ОТБАСЫНАН БАСТАЛАДЫ»

– Сағындық Ахмадиұлы, аңгімеізді алдымен 5517 әскери бөлімнің тарихы жайлы және қандай әскери бағытта негізделгенін айта кетсеңіз?

– Ел қауіпсіздігін сақтауда Ұлттық ұланның орны ерекше. Біздің әскери қызметшілер ішкі істер құрылымдары қызметкерлерімен бірлесіп, қала көшелеріндегі қоғамдық тәртіпті қадағалап, түзеу мекемелерінде отырған қылмыскерлерді күзетіп, көпшілік халық жиналатын шаралар кезінде қауіпсіздікті қамтамасыз етеді.

Ал әскери бөлімнің өткен тарихына көз жүгіртсек, еліміз тәуелсіздігін алғаннан кейін мемлекетіміздің ішкі тұрақтылықты сақтау үшін

Қазақтың даңқты батыр ұлдарының бірі – Бауыржан Момышұлы «Отан үшін отқа түс, күймейсің» деген екен. Шынында да осы Отан үшін, туған ел мен жер үшін отқа түскен кешегі батыр бабаларымыз, әлемде жер көлемі жөнінен тоғызыншы орын алатын осынау байтақ өлкені «Ақ білектің күшімен, ақ найзаның ұшымен» қорғап кейінгі ұрпаққа аманаттап кетті. Қазақ елінің қай қиырына барсаңыз да тәуелсіздіктің желбіреген көк туын көріп, көңіл шіркін марқаяды. Осы орайда Қазақстан Республикасы Ұлттық ұлан жауынгерлеріне де үлкен міндеттер жүктеледі. Бұл жайында Ұлттық ұлан «Батыс» өңірлік қолбасшылығына қарасты 5517 әскери бөлімнің командирі подполковник Сағындық Алқайдаровпен жүздесіп, әскери бөлімнің даңқты жауынгерлік жолы, өткені мен бүгіні жайлы сұхбаттасқан болатынбыз.

Қазақстан Республикасының Министрлер Кабинетінің Қаулысымен және Қазақстан Республикасы ІІМ Ішкі әскерлері Қолбасшысының бұйрығымен біздің еліміздің көптеген қалаларында жедел бөлімдер құрылды. Сонымен қатар 1995 жылдың 20 ақпанында Орал қаласында 5515 әскери бөлімінің багалыоны базасында 5517 әскери бөлімі құрылған болатын.

Әскери бөлімнің құрылуына елеулі қызмет еткен офицерлер Сергей Юрченко, Кенес Байсмаков, Ва-

лерий Дурнов, Андрей Попов, Асхан Ибишов, Даниль Ваганов, Бақытжан Бердиев, Марат Абдрахманов, Малгабай Байболатов тағы да басқа офицерлерді мақтанышпен атауға болады. Олар бөлімнің қоғамдық тәртіпті қорғау жөніндегі қызметтік-жауынгерлік міндетін сенімді түрде абыроймен атқарды.

Ал 1996 жылы маусымда полк командирі болып подполковник Кенес Байсмаков тағайындалды. Кенес Құспанұлы басқарған кезде бөлім жауынгерлік қызмет-

те жоғары нәтижелерге қол жеткізді. Осы орайда подполковник К. Байсмаковтың басшылығымен бөлімнің әскери ұжымы жауынгерлік сайыстың қорытындысы бойынша 1999 жылы Қазақстан Республикасы ПМ Ішкі әскерлер полктері арасында бірінші орынға ие болды. Бұл бөлім үшін үлкен жетістік болды.

Сондай-ақ, 2002 жылдың 30 желтоқсанда бөлімнің өмірінде айтулы оқиға болды. Қазақстан Республикасы ПМ Ішкі әскерлерінің қолбасшысы генерал-полковник Қайырбек Сүлейменов бөлім командирі подполковник Ермек Нұрғалиевке әскери бөлімнің Жауынгерлік туын табыстады. Бөлімнің Жауынгерлік туын алғаннан кейін жеке құрам күн сайын өз шеберліктерін жетілдіріп, әскер жауынгерлері мен оның бөлімшелерінің дәстүрлерін арттырды.

Бүгінде әскери бөлім жеке құрамы «Қазақстан Республикасы Ұлттық ұлан әскер туралы» Заңды басшылыққа алып, ішкі істер органдарының қызметкерлерімен бірге Орал қаласындағы құқықтық тәртіпті қамтамасыз етіп, түзеу мекемесін күзетіп, табиғи апаттардың салдарын жоюға қатысу және тағы басқа қойылған қызметтік-жауынгерлік міндеттерді адал және абыроймен атқарып келеді.

Жауынгерлік қызметті атқарумен қатар бөлімнің әскери қызметшілері өңірдегі қоғамдық-мәдени іс-шараларға белсенді қатысады. Мәселен, полктің әскери оркестрі қалалық қоғамдық іс-шараларға үнемі қатысып отырады. Әсіресе, жастар-

ды полктің өмірімен жақынырақ таныстыру үшін Ашық есік күндері жүйелі түрде өткізіледі. Сондай-ақ, Ұлы Отан соғысының ардагерлері, қарттар үйі мен жетім балалар үйлеріне дәстүрлі түрде барып, сыйлықтар сыйға тартамыз. Жастарды әскери-патриоттыққа тәрбиелеуге қосқан зор үлесі үшін жергілікті атқарушы органдардың өкілдеріне, сондай-ақ Орал қаласы білім басқармасы, мәдени мекемелерінің басшыларына өз алғысымды білдірем.

- Биыл сіз басқарып отырған 5517 әскери бөлімі Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланының әскери бөлімдері арасындағы жауынгерлік сайыстың бастамашысы болды. Осы орайда, жауынгерлік сайыс туралы ой-пікіріңізді айтып өтсеңіз?

– Биылғы қаңтар айында Әскери кеңесте біздің 5517 әскери бөлімі Жауынгерлік жарыстың бастамашысы болып бекітілді. Бұл жауынгерлік сайыс Ұлттық ұланда «Жауынгерлік жанұядай ұйысқан. Ұлттық ұлан елімен халқына қорған» атты ұранмен өтуде. Бұл ұранның астарында мемлекеттің әскери жасағын дамыту жүйесіндегі уақыт талабымен үндесетін терең рухани ой жатыр. Сондай-ақ биыл күз айында біздің өңірлік инспекторлық тексерісті тапсырады. Әрине, көздеген мақсатқа жету үшін тынымсыз еңбектену қажет.

Ол үшін әрбір сардар мен сарбаз өзіне жүктелген міндеттерін тиянақты атқарып, кәсіби біліктілігін арттырып отыруы қажет. Әр ай

сайын бөлімдерде кешенді-бақылау сабақтары өткізіледі. Жауынгерлер тактикалық-арнаулы жаттығуларға белсенді қатысады. Мысалы, өткен жылы өңірліктің жауынгерлері, «Бөгде», «Антитеррор» және тағы басқа жаттығуларға қатысып, әскери шеберліктерін шыңдады.

Ал әскери ұжымның басты моральды және интеллектуалды тұтқасы – офицерлер. Бөлімшелерді басқарудың негізгі ауырталығы солардың мойнында. Ал әскери қызметкер әскери-жауынгерлік міндетін табысты орындау жолында өзінің күшін, білімі мен тәжірибесін пайдаланады.

Негізінен жауынгерлік сайыс әскери қызметшілерге, бөлімшелер мен бөлімдерге жүктелген міндеттерді тиімді және сапалы орындау мақсатында әскерлерде жылда ұйымдастырылып өткізіледі.

Жауынгерлік сайыс – бұл командирлердің, штабтардың, тәрбие құрылымдарының әскери ұжымдар мен әскери қызметшілерді қызметтік-жауынгерлік міндеттерді орындауда, жауынгерлік даярлықта және әскери тәртіпті нығайтуда жоғары нәтижелерге қол жеткізуге жұмылдыру жөніндегі жұмыс.

Ең бастысы, әр сабақты жауынгерлік, командирлік және кәсіби-лауазымдық даярлық бойынша жоғары әдістемелік деңгейде қатаң түрде өткізу. Бөлімшелерде, батальонда, бөлімде жауынгерлік жарыстың қорытындысын шығарудың бекітілген жүйесін мүлтіксіз сақтау.

Әрине, белгілі бір нәтижеге жету үшін сіз көп және жемісті жұмыс істеуіңіз керек. Мен әрбір әскери қызметшіден өзіне жүктелген лауазымдық міндеттерді кәсіби және адал орындауды, өзінің кәсіби деңгейін үздіксіз арттыруды және бағыныштыларды оқытуды, қойылған міндеттерді шешуде табандылық пен ақылға қонымды бастама көрсетуді талап етемін.

Сондықтан 2023 жылы Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланының үздік әскери бөлімі атағына қол жеткізу үшін жан-жақты күш саламыз. Бәріміздің ортақ борышымыз – Отанымыздың нағыз патриоты болуға тырысу. Бір сөзбен айтқанда, біздің міндет-мақсатымыз біреу. Ол Қазақстан Қарулы күштерінің Жоғары Бас қолбасшысы Қ. К. Тоқаевтың және Қазақстан Республикасы Ұлт-

тық ұлан Бас қолбасшысының бұйрықтарын бұлжытпай орындау үшін әрқашанда жоғары әскери дайындықта болу.

– **Мерзімдік қызметке шақырылған жас сарбаздармен бастапқыда қандай жұмыстыр жүргізіледі?**

– Алдымен әскери бөлімге келген жас сарбаздарды бір айға бастапқы оқу пунктіне жібереміз. Сол жерде олар алғашқы дайындық мектебінен өтіп, әскери өмірдің барлық қыр-сырын үйренеді. Жас сарбаз курсынан басқа олармен әртүрлі мәдени-демалыс іс-шаралары, Ұлттық ұлан ардагерлерімен кездесулер, бөлімнің тарихымен танысу және т.б. іс-шаралар өткізіледі. Жас жауынгер курсы Отанға адал болуға және еліміздің заңды түрде халқына, сайланған Президентіне Әскери ант қабылдаумен аяқталады.

Осы айтулы мерекеге алыстан ат терлетіп, сарбаздардың ата-аналары келген жағдайда, екі күнге демалысқа жібереміз. Әскери ант қабылдайтын күні арнайы мерекелік бағдарлама болады. Оған сарбаздардың ата-аналары, достары тумауыстары да қатысады.

Сонымен қатар, әскери бөлімдерде арнайы «Ашық есік» күні секілді шаралар өткізіледі. Сол кезде ата-аналар ұлдарының күнделікті әскери өміріндегі қызметтерімен жақын танысып, жататын жерлерін, асханасын, жалпы әскери бөлімнің ішін аралап, өз көздерімен көреді.

Үздік қызмет көрсеткен сар-

баздарға ата-анасына немесе жұмыс орнына әскери міндетін үлгілі орындағаны туралы алғыс хат жолдау, көтермелеуі тәртіптік Жарғыда заңмен бекітілген.

– **Бөлімде жастарға әскери-патриоттық тәрбие беруге байланысты нендей шаралар ұйымдастырылуда?**

– Қазақстан Республикасы Конституциясының 36-бабында «Қазақстан Республикасын қорғау – оның әрбір азаматының қасиетті парызы және міндеті» деп жазылған. Осыған сәйкес Орал қаласындағы жастармен әскери-патриоттық жұмыстар жергілікті атқару орғанда-

рымен бірлесе жүйелі ұйымдастырылуда. Қала көлеміндегі білім беру мектептерінде жастарға үгіт насихат жұмыстарын жүргізу мақсатында «Жас бүркіт» әскери-патриоттық сыныптар ашылды. Оқу орындарында оқитын жастарды патриоттыққа тәрбиелеу бағытында және алдағы уақытта әскер қатарында Отан алдындағы борышын өтеуге дағдыландыру үшін аудандағы ардагерлер кеңесінің төрағасы, Ауған соғысының ардагерлерімен және әскери қызметін атқарып келген жастармен кездесулер жиі өткізіліп тұрады.

Сондай-ақ мектеп жасындағы жастарды әскери оқу орындарына

түсуі үшін мақсатты жұмыстар атқарылуда. Қазақстан Республикасының Ұлттық Ұланның Петропавл қаласындағы Академияға құжаттар қабылдау жыл сайын жүргізіледі.

– *Қазіргі жасөспірімдер Отанға деген саналы сүйіспеншілікке, елжандылыққа бейжай қарайды. Яғни, патриотизм төмен. Мұның себебі неде?*

– Патриотизм – форма киген әскери немесе құқық қорғау органы қызметкеріне қатысты дүние емес. Ол туған жерінді, өмір сыйлаған ата-анаң мен оттан ыстық Отаныңды шексіз сүю сезімі. Отан қорғауды насихаттаудың өзін халықты, жастарды патриоттыққа баулу деп есептеймін.

Шыны керек, қазір мектеп оқушыларының мұғалімге қарсы келіп жүргенін естіп те, көріп те жүрміз. Одан қалды ата-анасын шақырып, арты ушығып жатады. Біз мектепте білім алып жүргенде ұстазды құрметтеуге аса қатты көңіл бөлінетін. Бүгінде кейбір жастар мектептегі ұстазы емес өзінің отбасындағы ата-анасы мен бауырына жаны ашымайды, ал өзінің ата-анасын жақсы көріп құрметтемейтін баладан өз Отанын сүйіп, елін қорғайтын азаматтың шығуы екіталай.

Сондықтан патриоттық тәрбиенің ошағы – отбасы деп білемін.

Адам баласы дүниеге келісімен өзі көріп отырған адамдардың іс-әрекетіне, қимылына, жүріс-тұрысына, сөйлесуіне қарап өзі де сол көріп жүргеніне ұқсас әрекет жасауға тырысады. Осыған байланысты «Ұяда не көрсең, ұшқанда соны ілерсің» дейді халық. Сондықтан баланың ең әуелгі өсетін ортасы – отбасы тәрбиесіне өте терең көңіл бөлу керек. Сонда ғана біз өзінің отбасын, Отанын сыйлай алатын нағыз патриот тәрбиелеп шығара аламыз.

– *Подполковник мырза, әңгімемізді өзіңіздің өмір жайында өрбітсеңіз?*

– Отан қорғаушы мамандығын мектепте оқып жүргенде таңдадым.

Өмірде мамандық сан алуан болғанымен, адамдардың әркез сарбаздар мен сардарларға құрметпен қарайтыны жасырын емес.

Әскери қызмет – нағыз ерліктің үлгісін көрсететін мамандық. Өзім жайлы айтар болсам, мен 1982 жылы 15 мамырда Солтүстік Қазақстан облысы Шалақын ауданы

Жалтыр ауылында дүниеге келгенмін. 1999 жылы мектеп қабырғасын тәмамдадым. Жастық шағымдағы арманым Қазақстан Республикасы ПМ Ішкі әскерлерінің жоғары әскери училищесіне түстім.

2003 жылы оқу аяқталып, мен үшін әскери қызмет басталды.

Бастапқыда әскери қызметті 5570 әскери бөлімінде взвод командирі лауазымынан бастадым. Осы әскери бөлімде 2003 жылдан бастап 2012 жылға дейін взвод командирі, рота командирі, жауынгерлік даярлық бөлімшесі бастығының көмекшісі секілді әртүрлі лауазымдық қызметтер атқардым. Сондай-ақ, 2013-2017 жылдар аралығында 5510 пен 6637 әскери бөліміндерінде бөлім командирінің орынбасары лауазымында қызметімді жалғастырдым. Ал 2017 жылы Петропавл қаласында орналасқан өзім ұшып шыққан білім ордасы Ұлттық ұлан Академиясында батальон командирі қызметін, одан кейін 2021 жылдан бастап 5517 әскери бөлім командирі қызметін абыроймен атқарып келемін.

– *Әңгімеміздің соңында өзіңіздің отбасыңыз туралы айтып берсеңіз. Әскери қызметтің отбасылық өмірге ықпалы бар ма?*

– Менің отбасым қарапайым: жұбайым, төрт қызым бар. Зайыбым Салтанат әскери қызметші. Қазіргі уақытта осы 5517 әскери бөлімінде медицина қызметкері. Үлкен қызым Аяжан, қазіргі кезде киелі Түркістан облысындағы оқу орнының II курс студенті. Екінші қызым Алтынай мектепте 10 сынып оқушысы, одан кейінгісі Әдемі де мектеп оқушысы. Кенже қызым Ботакөз төрт жаста, балабақшаға барады.

Әскери қызмет адам бойындағы қайсарлықты, елжандылықты тәрбиелейді. Осы орайда отбасым да осы сынды қасиеттерге бейім. Әрине, бізде әскери қызмет болғаннан кейін бос уақыт бола бермейді. Дегенмен, бос уақыт болған кезде, отбасыммен серуендеп, оларға көбірек көңіл бөлуге тырысамын. Әскери қызметші ғана емес, әке екенімді де ұмытпаймын. Бақыттымын.

– *Сұхбатыңызға рахмет!*

Әңгімелескен
полковник

Ерболат СҰЛТАНОВ,
Орал қаласы

Позывной – «ТОЛУБЬ»...

15 февраля в странах бывшего Советского Союза отмечают День вывода войск из Афганистана. Советские солдаты противостояли в ДРА продвижению международного терроризма и наркобизнеса к границам тогда еще общей страны.

В апреле 1978 года к власти в Афганистане пришла Народно-демократическая партия. Новое правительство во главе с Нур Мохаммадом Тараки взяло курс на строительство светского государства. Антиисламские реформы вызвали недовольство многих слоев афганского общества. Оппозицию поддержали Иран и Пакистан. Помощь повстанцам начала оказывать американская разведка. Более четырех тысяч переодетых стражей исламской революции проникли в город Герат и подняли восстание. В стране началась гражданская война.

Правительство Тараки оказалось в чрезвычайно сложном положении. Кабул стал настойчиво просить Советский Союз о военной помощи. Москва втягиваться в войну не хо-

тела. Правительству Тараки удалось погасить восстание в Герате, но против премьеры начали готовить заговор. Интриги плел глава МИД Хафизулла Амин. Он пригласил Тараки в свою резиденцию, после чего премьер пропал. Амин заявил, что тот находится на лечении, и сам возглавил правительство. Но вскоре стало известно о гибели Тараки - его задушили офицеры охраны. В стране начались массовые репрессии, а исламисты продолжили наступление. Москве не нравились действия Амина. Кроме того, стало известно о его связи с ЦРУ. Было решено свергнуть неугодного премьеры, а на его место поставить Бабрака Кармалю. Воинский контингент из Советского Союза был введен в Афганистан в декабре 1979 года после неоднократных просьб афганского правительства о помощи в борьбе с оппозиционными группировками (моджахедами), которые выступали против демократического строя. Поводом для операции стали просьбы самого Амина о военной помощи. С сентября по декабрь он обращался к Москве семь раз. В результате 12 декабря 1979 года было принято постановление ЦК КПСС о вводе советских войск в Афганистан. Формально причи-

ной стали неоднократные просьбы руководства Афганистана, а фактически эти действия должны были предотвратить угрозы иностранного военного вмешательства в дела Афганистана.

34 года прошло с тех времен, когда казахстанские молодые ребята бок о бок воевали на границе Афганистана, помогая братским странам пережить тот ужас, воцарившийся в то время, когда наркотрафик и группировки были обыденными для каждого жителя Афганистана, не предполагая то, что своими действиями они губят свою нацию, губят все живое и не дадут взрасти свое же поколение. Каждый, скрепя сердце, собравшись воедино, вступил на территорию Афганистана. Разбив лагерь, заняв позиции, не были готовы отступить, ведь задача для советских войск была поставлена: «Не дать выполнить задачи моджахедов, не отступить!».

Множество казахстанцев отправились в конце 1979 года на территорию Афганистана, и каждый из них понимал, что на данной территории идет война, и что возможно и не вернуться после отправки, была лишь воинская присяга, верность воинскому долгу. А то время просилось много

молодых необстрелянных парней в Афганистан. Им предстояло пройти краткий курс молодого бойца, и на боевые операции – в бой. Одним из них является житель города Караганды майор в отставке Дюсембеков Нурлан Айдарханович.

Нурлан родился 2 декабря 1966 года. Уроженец поселка Ботакара Карагандинской области. С 1974 по 1985 год учился в областной музыкальной школе-интернат, по специальности - ксилофон. С ноября 1985 по май 1986 проходил службу в учебном подразделении города Отар. По окончании курса, восемнадцатилетний Нурлан с мая 1986 по ноябрь 1987 года проходит службу в ДРА в качестве механика-водителя ЗСУ 23/4 «Шилка», позывной экипажа – «ГОЛУБЬ». По прибытию рядовой Дюсембеков распределяется в 201 дивизию, в 395 полк села Пули-Хумри Келагайской Долины. С мая

1986 по ноябрь 1987 года в течении полутора года проходит службу в провинции Баглан, также в должности механика-водителя.

Участвовал в боевых действиях в Кундузе, Северном Баглане, Бану, Пули-Хисаре, Ханабаде, Навабаде, Мазари-Шарифе, Нахрине, Айбаке.

- Как сейчас помню, в мае месяце по распределению я попал в город Кабул. Мы прилетели на военно-транспортном самолете, все что показывали по телевизору для нас открылось наяву, условия и впрямь боевые: надолбы, ежи, все в бронезилетах со снаряженными магазинами. Времени на раздумья, проверки своих морально-волевых качеств мы не теряли, сразу же стали всему учиться у старшего призыва, которые были там уже полгода. Вспоминаем то время с друзьями, ведь многие наши товарищи и не вернулись, остались там, кто-то стал инвалидом,

но все мы – одна рота, одна семья, – рассказывает Нурлан Дюсембеков.

Первый свой боевой выход майор в отставке Дюсембеков помнит по сей день, это был декабрь 1986 года в поселке Бану, когда машину между гор подбили с гранатомета, солдаты тут же принялись действовать в боевых порядках, но из-за превосходящих сил противника стали вызывать на помощь людей с лагеря, в составе которого и был Нурлан Айдарханович. До прибытия основных сил моджахеды уже поднялись в горы, и военнослужащим пришлось усиливаться и ожидать их подхода с ночи до утра. Кстати, по рассказам Нурлана, моджахеды в своих землях действуют очень тактично и осторожно, каждый знает места, где можно занять позиции для ведения боя, и когда уже чувствуют, что бой ведется не в их пользу, они сразу поднимаются в горы, и тут же исчезают.

Боевые действия – это легко лишь на словах. На практике, которой нас учили на учебном пункте, при боевом столкновении все это теряет смысл, если человек поддается панике. В бою и после боя самое главное - дух товарищества и дружеская поддержка и словом и конечно же делом. Мы знали, что мы вдали от дома, знали свой долг – выполнить задачу в ДРА, отстоять позиции, а дружба и товарищество для нас были на первом месте, – вспоминает Нурлан Дюсембеков.

- Нурлан всегда был скромным парнем, но с компанейской душой. Играл на пианино, человек творчества попавший на Афганскую войну. Он также как и я был механиком-водителем, мы чтим память тех лет, вспоминаем братьев, оставшихся на той земле за речкой, на земле Афганистана, - отметил председатель Общественного объединения Союз ветеранов и инвалидов войны в Афганистане «Ардагер» города Караганды и области Хасенов Талгат Болатович.

- 15 мая 1988 года Советский Союз начал выводить из страны свой военный контингент. Операция, согласно принятым тогда международным соглашениям, должна была завершиться в девятимесячный срок – до 15 февраля 1989 года. Все граждане СНГ с уважением и почетом сегодня относятся к ветеранам Афганистана. В Казахстане и в других

странах бывшего СССР в память погибших в Афганской войне созданы мемориальные комплексы, мы помним каждого, стоящего тогда и сейчас в строю, уже не забудем никогда! – рассказывает майор в отставке Нурлан Дюсембеков.

После армии Нурлан Айдарханович окончил Карагандинский педагогический институт, факультет допризывной подготовки, после чего получил звание – лейтенант, параллельно получил образования учителя физической культуры. По окончании института боевой офицер, за спиной которого более 15 боевых выходов на Афганской войне, с 1995 по 2009 год продолжает службу в ВВ МВД РК, ныне Национальной гвардии Республики Казахстан. За четырнадцать лет – командир патрульного взвода, командир спецвзвода, заместитель командира роты по воспитательной и социально-правовой работе, командир патрульной роты на автомобилях, командир автороты, начальник физической подготовки и спорта воинской части в воинских частях: 5513 города Тараз, и 5451 города Караганды, после чего и вышел на заслуженных отдых. По выходу на пенсию Нурлан Айдарханович

работал преподавателем начальной военной подготовки, руководителем по физической культуре и преподавателем по музыке в средне-образовательных школах: №137 и 62.

Сейчас, Нурлан Айдарханович больше времени проводит с семьей. Супруга Лэззат работает учителем в школе, сын Канат – выпускник «Академии иностранных языков» города Караганды также пошел по стопам отца и матери, преподает в школе, знает 5 языков: арабский, английский, турецкий, казахский и русский, и дочка Анель в замужестве. Сейчас в свои 57 лет, Нурлан со своей спутницей Лэззат воспитывают внука Мухаммада и внучку Медину. В дальнейшем будущем хотелось бы пожелать Нурлану Айдархановичу, боевому майору, человеку с большим сердцем, и просто товарищу и брату каждого афганца семейного счастья, долгих лет жизни, и мирного неба над головой!

Всего по Карагандинской области награждены: орденом Красного знамени – один человек, орденом Красной звезды – 40 человек, медалью За Отвагу – 85 человек, за Боевые заслуги – 135 человек.

Война остаётся незавершённой,

пока не похоронен последний солдат, на данный момент, без вести пропавшие по Карагандинской области – рядовые Грязнов В, и Шаяхметов М.

Навсегда в историю вписалось 15 февраля 1989 года – когда горную страну покинули последние советские воины.

За все упомянутую историю нельзя не сказать о наших боевых товарищах, которых из года в год все меньше и меньше становится: прапорщик Постолов Сергей Владимирович, Ахметжанов Серик Жолмаганбетович, Степура Александр Генадьевич, Саменов Марат, Дюсембеков Нурлан Айдарханович, Букаев Михайл Михайлович, Юдаков Валерий Владимирович, Ямпольский Олег Анатольевич, уроженцы Карагадинской, Костанайской, Акмолинской, Северо-Казахстанских областей из Внутренних войск ныне Национальной гвардии, служившие в нелегкие годы. Воины-афганцы, навечно вошли в историю. Мы будем помнить их всегда.

**Старший лейтенант
Алияр ДҮЙСЕНБАЙ,
город Караганда**

Волейболдан турнир өтті

23 ақпанда Ұлттық ұланның 21-ші Әскери-қолданбалы спорт түрлері бойынша Спартакиадасы аясында Орал қаласында волейболдан үш күндік жарыс аяқталды. Ішкі істер министрінің орынбасары – Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланының Бас қолбасшысының кубогына арналған волейболдан Ұлттық ұланның чемпионаты өз мәресіне жетті.

Чемпионат достық пен өзара құрмет атмосферасында өтті. Қуатты алаңдар, берік қорғаныс, өтпейтін блоктар, желі бойынша тамаша шабуылдар – осының барлығын «Орал» спорт кешенінің ойын залында толық көлемде тамашалауға

болады.

Волейбол жарысына «Оңтүстік» (Алматы қ.), «Орталық» (Қарағанды қ.), «Батыс» (Орал қ.), «Шығыс» (Өскемен қ.) өңірлік қолбасшылықтарынан және Ұлттық ұлан Академиясы (Петропавл қ.), 5573 әскери бөлімі (Астана қ.) 6654 әскери бөлімі (Қаракемер кенті) барлығы 7 команда жиналды.

21 ақпанда турнирдің салтанаты ашылуында «Батыс» өңірлік қолбасшылығы қолбасшысының орынбасары полковник Павел Ситников, Орал қаласы әкімінің орынбасары Мирболат Нұржанов, сондай-ақ «Динамо» ФСО ҚБ БҚО төрағасының бірінші орынбасары запастағы полковник Павел Ставкин құттықтау сөз сөйледі.

– Жарыстың басты мақсаты – әскери қызметшілердің дене шынықтыру дайындығы мен спорттық шеберлігінің деңгейін арттыру, салауатты өмір салтын насихаттау

және олардың облыстық және республикалық чемпионаттарға, құқық қорғау органдары, ІІМ арнаулы және күштік құрылымдары, Қазақстан Республикасы және шет елдер қарулы күштері арасындағы жарыстарға қатысуы үшін мықты спортшыларды анықтау, – деді «Батыс» өңірлік қолбасшылығы қолбасшысының орынбасары полковник Павел Ситников.

– Ұлттық ұлан жауынгерлерінің арасындағы осындай жолдастық кездесуді және олардың спорттық шеберлігін көру көңіл қуантады. Волейболдан Ұлттық ұлан чемпионаты сияқты іс-шаралар дене шынықтыру мен салауатты бәсекеlestікті насихаттап қана қоймай, қатысушылар арасында командалық жұмыс пен бірлік сезімін нығайтады, – деп атап өтті қала әкімінің орынбасары Мирболат Нұржанов.

Жарыс дөңгелек жүйе бойынша өткізілді. Бұл жүйенің мәні – әр

кездесу екі партиядан тұрады, тең болған жағдайда 15 ұпайға дейін қосымша партия ойналады. Партиядағы жеңісі үшін командаға – 1 балл, ұтылғаны үшін – 0 балл беріледі. Чемпионаттағы жеңімпаз жеңген кездесулердің ең көп саны бойынша анықталады.

– Біздің еліміз әртүрлі спорт түрлерінде көптеген тамаша спортшыларды тәрбиеледі. Жарыстың барлық қатысушыларына спорт пен салауатты өмір салтын насихаттағаны үшін алғыс айтқым келеді, – деді «Динамо» ҚҚҚ ҚБ Батыс Қазақстан облысы бойынша төрағасының бірінші орынбасары запастағы полковник Павел Ставкин.

Айта кету керек, мұндай волейбол чемпионаты «Батыс» ӨңҚ-да 15 жыл бұрын 2008 жылы өткізілген болатын.

Жабылуға арналған іс-шарада Ұлттық ұлан Бас қолбасшылығының дене шынықтыру және спорт бастығы полковник Сәтжан Әбішев пен Орал қаласы әкімінің орынбасары Мирболат Нұржанов сөз сөйледі.

– Соңғы үш күнде үздіктердің ең жақсысы анықталды. Жеңімпаз команданы, және барлық командаларды тамаша өнер көрсетулерімен

құттықтаймыз. Кезкелген салада жетістікке жету үшін қажырлы еңбек пен жігер қажет, ал спортшылар екеуін де айқын көрсетті. Барлық командалық құрамдар өздерін лайықты көрсетті, командалық ойын мен жақсы спорттық толқуды байқадық, – деді дене шынықтыру және спорт бастығы полковник Сәтжан Әбішев.

– Ұлттық ұланның спортшы-әскери қызметшілері жақсы ойын көрсетті. Барлық командалар жоғары деңгейде болды және жақсы әсер қалдырды. Жарыс жеңімпаздары мен жүлдегерлерін құттықтаймын, – деді қала әкімінің орынбасары Мирболат Нұржанов.

Жарыс қорытындысы бойынша, үшінші орынды Ұлттық ұлан Академиясының командасы иеленді, екінші орынды «Оңтүстік» ӨңҚ командасы иеленді, ал Ішкі істер министрінің орынбасары – Ұлттық ұланның Бас қолбасшысы кубогын «Батыс» ӨңҚ құрама командасы иеленді.

Чемпионаттың үздік ойыншысы 6655 әскери бөлімінің сарбазы қатардағы Ербол Ералыұлы болды, «Үздік байланыстырушы» номинациясы бойынша «Шығыс» өңірлік

қолбасшылығының 3514 әскери бөлімінің №4 арнайы комендатурасының аға маманы ефрейтор Диас Зарикпаев марапатталды, 5573 әскери бөлімінің Құрметті карауыл ротасының сарбазы қатардағы жауынгер Ерсұлтан Жасқайрат» Үздік шабуылшы атанды. Қазылар Үздік блок номинациясы 5571 әскери бөлімінің материалдық және техникалық қамтамасыз ету ротасының автомобиль взводының маманы Ермұхан Серікті лайық деп таныды.

Турнирдің жеңімпаздары мен жүлдегерлері кубоктармен, дипломдармен, медальдармен, сондай – ақ Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің орынбасары – Ұлттық ұланының Бас қолбасшысының естелік сыйлықтарымен марапатталды.

Жалпы, волейболдан Ұлттық ұлан чемпионаты атлетизмнің, шеберліктің және командалық жұмыстың көрінісі, сондай-ақ спортшылардың – Ұлттық ұланның әскери қызметшілерінің жанқиярлығы мен қажырлы еңбегінің айғағы болды.

**Полковник
Ерболат СҰЛТАНОВ**

Сіздің Ұлттық ұлан жайлы журналыңыз